

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 1/348 | GODINA XXXIV | CIJENA 10 KN

SIJEČANJ 2015.

**Biskupijska zaklada
“Bl. Miroslav Bulešić”**

Poštovani čitatelji,

iako smo već duboko zakoračili u novu 2015. godinu, ja vam uime uredništva našega lista i u svoje ime najprije želim sve najbolje i puno Božjeg blagoslova u novoj godini. Iako smo pomalo već zaboravili na lijepa božićna slavlja, i u ovom broju Ladoňje prisjećamo se barem nekih događaja iz toga vremena, posebno važnih za naš duhovni život. Poglavitno radi toga da sve to ne ostane samo na razini lijepa osjećaja i sjećanja, već da to bude poruka koja nas potiče na odgovorniji život u vjeri, kako bismo jači i hrabri mogli živjeti u vremenu koje nam Bog daruje. Zajedno smo upoznati s činjenicom da je ova godina, od 1. nedjelje došašća, odlukom Sv. Oca proglašena Godinom života. I Ladoňa će se, koliko joj god to bude moguće, uključiti u tu nakanu Crkve svojim prilozima i reportažama. Itekako je važno upoznati redovnike i redovnice, posebno one koji djeluju u našoj biskupiji, ali i poticati na molitvu da Bog mlade i iz naše mjesne Crkve pozove u duhovni poziv u redovničkim zajednicama. To je potrebno iz više razloga. Ponajprije

u znak zahvalnosti mnogim redovnicima i redovnicama koji su djelovali i djeluju u našoj sredini i cijeloj Crkvi. Dugujemo zahvalnost mnogima koji su živeći po svojim pravilima i zavjetima bili uzor dosljednog vjerskog života i djelovanja. Itekako treba sa zahvalnošću gledati na život gdje se nastoji živjeti poslušnost, celibat i siromaštvo, služeći tako Crkvi i ljudima svoga vremena. Svjedoci smo i ovih dana koliko su zanimanja potaknule tri mlade djevojke koje su se odlučile na strog samostanski život u Avili slijedeći veliku sv. Tereziju, molitvom i odricanjem u dosljednom redovničkom životu. Njihova je odluka dakako izazvala i različita mišljenja, od prihvatanja i odobravanja do pitanja ima li se u današnje vrijeme smisla zatvoriti u samostan, daleko od svijeta. Mi znamo da služiti svijetu i čovjeku pravom molitvom i odricanjem uvijek ima smisla. Vjerujemo u moć molitve i život koji se u potpunosti nastoji darovati Bogu iz dubine vjere. To ostaje kao pravi primjer, izazov i poziv na razmišljanje. Pa ako smo se i mi zapitali koje su vrednote nama važne, ili za koje vrijednosti mi živimo, ili radi čega bismo se mi bilo čega odrekli, onda je i primjer ovih mlađih djevojaka postigao svoj cilj. Možda nam je to pomoglo da i mi razmislimo jesmo li se previše vezali na udobnosti i blagodati života u kome sve nastojimo sebi prilagoditi i jesmo li išta spremni žrtvovati radi vjere i vjerskih vrednota. Sve je razlog više da

VILIM GRBAC

i povodom Godine posvećenoga života taj posvećeni život što bolje upoznamo. Mogla bi to biti prigoda da taj život što više približimo posebno djeci i mladima putem vjeronauka u školi i putem župne kateheze. Da redovnici i redovnice budu malo češći gosti i u našim župnim zajednicama, posebno tamo gdje ne djeluju. To bi moglo doprinijeti tome da se djeca, mlađi, a koji put i naši vjernici ne čude kada susretu redovnika ili časnu sestru u svom habitu, kao da su susreli nekoga iz drugoga vremena. Oni nisu iz drugog vremena, oni su bogatstvo našega vremena i na tome im zahvaljujemo i izražavamo svoje duboko poštovanje. I na taj se način vjeru svjedoči i promiče. Sukladno tome, nadamo se, da će u tome vremenu i naši samostani otvoriti svoja vrata za mnoge koji premašu znaju za njih, da će imati strpljenja i volje progovoriti o sebi, o svojoj prošlosti, sadašnjosti i budućnosti jer znamo da će upravo tako i Godina posvećenoga života imati pravi smisao. Radi svega rečenog poželimo svim redovnicima i redovnicama povodom Dana posvećenoga života – Prikazanja Gospodnjega (2. veljače) puno radosti i nade u njihovu redovničkom životu i neka ih Bog svojom pomoći prati na tom putu.

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulskog biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika: Željko Mrak

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac, Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-863, ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Žiro račun: 2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

SWIFT ESBC HR 22

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Foto David Ivić

Misa za Domovinu u crkvi sv. Marka

ZAGREB Euharistijsko slavlje prigodom obilježavanja 23. obljetnice međunarodnog priznanja Republike Hrvatske u četvrtak 15. siječnja u crkvi sv. Marka u Zagrebu predvodio je domaći župnik mons. Franjo Prstec u koncelebraciji s četvoricom svećenika. Uvodeći u slavlje, mons. Prstec istaknuo je nakanu mise za Domovinu, za pokojnoga predsjednika Franju Tuđmana te za branitelje koji su na oltar Domovine položili svoje živote ili dijelove svoga tijela. U homiliji je mons. Prstec rekao kako je izraelski narod nakon sedamdeset godina išao plačući jer je napokon u svoj zemlji i to je radost, novi početak. No, da bi se on potpuno ostvario, moraju uzeti iz svoje prošlosti ono što im je najvrednije, a to je Savez s Bogom. Valja taj Savez staviti u svoje srce i krenuti u budućnost. To je usporedio s hrvatskom poviješću, s danima kada su Hrvati kao narod sklopili savez s Bogom, kada su Hrvati kao vjernici započeli svoj povijesni hod u svojoj novoj domovini. Bog nas je pratio, udomio se u hrvatskom narodu, u hrvatskim srcima i nitko ga više nije mogao istjerati iz života ljudi, rekao je mons. Prstec te podsjetio na mnoge svijetle likove hrvatske povijesti od 8. do 20. stoljeća. Upozorio je kako "ne smijemo omalovažavati duhovne vrijednosti koje su nikle na hrvatskom tlu. Ostati bez svojih korijena i vrijednosti na kojima je jedan narod nicao i rastao znači ostati bez svoje prošlosti i nemati budućnost". U Molitvi vjernika molilo se za sve odgovorne za dobro našega naroda da budu spremni sve dati za napredak, kako bismo vrednote domoljublja i rodoljublja još bolje ostvarivali. Molilo se i za sve poginule branitelje Domovine i predsjednika Franju Tuđmana, kao i za sve koji su u povijesti našega naroda ubijeni i žrtvovali se za slobodu. Po završetku odana je počast Domovini himnom "Lijepa naša". Euharistijsko pjevanje uveličao je zbor "Baščina" sa solisticom Natalijom Kralj, studenticom prve godine Muzičke akademije iz klase Martine Gojceta Silić, uz orguljsku pratnju Eve Kirchmayer-Bilić. (IKA)

KLERIČKI IMIDŽ

✉ BLAŽ BOŠNJAKOVIĆ

Zanimljivo je promatrati osobe koje se žele približiti oltaru, svetinji: go-to ih redovito prati potreba igranja neke ceremonije, neke pobožnosti po vlastitom izboru. Može se raditi o pojedincima, o grupama, o čitavim pokretima, o novoobraćenicima, o novootkrivateljima neke posebne duhovnosti, o povratnicima na neke oblike i stilove duhovnosti koji su davno strpani u ropotarnicu povijesti kao neodgovarajući za sadašnje vrijeme. Netko se sjeti da bi za njega ili njegovu grupu bilo "in" govoriti na ovaj način i sve svoje simpatizere uvodi u taj način govora, ponašanja i odijevanja, ili da bi trebalo čitati iz ove stare liturgijske knjige (jer te molitve imaju posebnu milost, odnosno snagu) i svi ga "njegovi" u tome slijede, ovaj govor da bi trebalo nositi ovakav odjevni predmet i svi "njegovi" nose taj odjevni predmet, ovaj da se prilikom pričesti treba ovako "namjestiti" i svi se "njegovi" tako namještaju (jednom mi je skoro pao četičnjak dok sam pričešćivao jer je jedna osoba tako teatralno izvela poklek za pričest da sam mislio kako se ruši, kako pada u nesvijest i da je trebam prihvatići da ne padne). Još sam se ponekad susreo s takvim i sličnim "svetim ispadima". Ponekad se radi o pravim karikaturama: namještenim i isforsiranim pozama, gestama, pokretima... I pitam se zašto to ne može biti obično, toplo, ljudsko,

plemenito ponašanje... izraz jednostavnog, srdačnog poštovanja i bogoljublja, nego mora iskakati u sferu neracionalnog, da ne kažem nenormalnog, ili, čudovišnog ponašanja. Kao da se te osobe nadaju "taknuti" božansko biće u dušu svojim čudovišnim ponašanjem. Pada mi na pamet ono što je Isus rekao: "Kad molite, ne blebećite kao pogani. Misle da će s mnoštvu riječi biti uslišani. Ne nalikujte na njih!" Mislim da smijemo tu misao produžiti i na ponašanje jer pogani izvode razne rituale sve do "paranja sulicama" što su činili Baalovi svećenici koje njihov bog nije uslišio, kad ih je ono prorok Ilija bio izazvao. Treba li Bog to i želi li Bog to? Trebaju li se kršćani tako ponašati? Otkad sam počeo svjesno razmišljati da bih bio "klerik" (tad nisam znao tu riječ, ali sam htio biti to što ta riječ označava), imao sam baš gore spomenutu potrebu: biti drugačiji... svet... odijeljen od ljudi... u svemu. Zato mi je trebalo takvo "čudno" ponašanje. U drugoj sam fazi tu posebnost gotovo potpuno odbacio... čak sam je se sramio. Htio sam biti "običan" čovjek u službi Bogu. Treća mi je faza bila pročišćen povratak prvoj fazi kad mi je objašnjena i približena svrha, opravdanost i ljepota zdravog kleričkog ponašanja. Kad sam to usvojio, konačno sam stekao mir i ravnotežu. Promatram one koji sada teže "kleričkom staležu". Ispوčetka su revni, ozbiljni i preozbiljni (i sam sam bio takav, dapače, još gori!). Iz njih vrca osuda svakog "laba-vog" i "svjetovnog" ponašanja. Pred njima

se srame stari klerici, koji su se malo-pomočno opustili, pa i previše. Pogled mladaca strogo je uprt naprijed, ni lijevo ni desno... vojnički. Zdušno izvršavaju svoju (ministrantsku) svetu dužnost. Pokreti i držanje tijela su im na zavidnoj razini. Nema brbljanja. Eventualno šaputanje ili kratka nužna poruka ispod glasa. Sve na njima i oko njih "odiše" nadnaravnim. Upućuje na Nekog drugog. Ne zaustavlja se na njima. Oni ne skreću i ne zadržavaju pozornost na sebi. Zato starijima i iskusnijima idu na živce. Ova se prekrasna "vojska anđela" nakon nekog vremena (nekoliko godina aktivne službe) umori. Posegne za komotonosću. Malo-pomočno prepusta se izmjeni iskustava, dogodovština i raznih zapažanja i opažanja za vrijeme liturgije... baš kao oni stari klerici (čije su ponašanje prezirali u vrijeme dok su tek započinjali svoj put u svetu službu). Svjetovni duh i svjetovna pobožnost uvijek nalaze putove lagodnosti da se probiju i u najodanje redove. Ništa nije drugačije ni s laicima: i oni redoviti kad se "probudi" njihova revnost (naprimjer na duhovnom seminaru) i novoobraćenici, u prvotnom zanosu budu pretjerano gorljivi, nametljivi, neobuzdani... u želji da sve obrate... Kasnije se povedu za "pametnima" i završe u mlakosti. "O, tempora! O, mores!" Ovaj je članak napisan sa svrhom da se vratimo "prvoj ljubavi".

PRVI MONOTEIST

 NIKOLA MLADINEO

Ciklus o Abrahamu započinje misterioznim pozivom koji mu Bog upućuje da napusti svoj dom i svoju zemlju te da se zaputi u nepoznato s obećanjem o velikom i blagoslovjenom potomstvu. U tom tajnovitom Božjem glasu Predaja je prepoznala susret obostranog traženja – Božjeg i Abrahamova. Bog je, naime, zasigurno potražio i našao Abrahama, no u isto vrijeme tajnovitim poticajima u njegovu srcu nagnao ga je da još kao dijete traži Njega kao jedinog pravog Boga i Stvoritelja. Priča kaže da je Abrahamov otac Terah izradivo idole i sam im se klanjao u malu hramu pokraj svoje kuće. Jednom je tako Abraham ušao u hram i viđio da je kameni idol boga Mar-Umata pao na zemlju pokraj željeznog boga Nahona. Kako je bio veoma težak, nije ga mogao sam podignuti sa zemlje pa je pozvao svog oca da to zajedno učine. No, pri podizanju otkinula se glava kamenog boga te ostala u Abrahamovo ruci dok se ostatak kipa razbio pri udaru o tlo. Otac mu na to kaže da mu doneše klin i čekić te on od drugog komada kamena napravi novo tijelo Mar-Umata na koje natakne njegovu glavu dok preostale dijelove razbijje u komadiće.

Potom je jednom Abraham po nalogu svog oca trebao otići u grad prodati pet drugih kipova bogova. On ih naprти na očevu magaricu te krene glavnom cestom. Putom sretne neke trgovce na devama koji prolazeći preplaše magaricu na što ona poskoči te tri od pet bogova padnu na zemlju i razbiju se. Vidjevši to, trgovci u pobožnu strahu odmah otkupe od Abrahama preostale bogove i još mu plate cijenu razbijenih. Njihove ostatke potom Abraham baci u rijeku te oni potonuše. Na sve ovo Abraham reče u sebi: „Kakva je korist od rada mojeg oca Teraha? Nije li prije on bog svojih bogova kad po njegovu oblikovanju, re-

zanju i sposobnosti oni postaju? Čemu sav taj rad mog oca kad Mar-Umat ne može sebe podignuti kada padne u svom vlastitom hramu te mu otpadne i glava koju je onda moj otac nasadio na drugo kameni tijelo? A što s pet bogova koji nisu mogli spasiti sebe da budu razbijeni te ne kazniše magaricu što im to učini, a naponsljetu ni njihovi ostatci nisu mogli isplivati iz rijeke u koju sam ih bacio?“ Postavljujući sebi takva pitanja, sve više je rastao nemir u njegovu srcu.

Priča se nastavlja po Abrahamovu povratku kući svom ocu koji je zadovoljan zbog dobre prodaje blagoslivlja nemoćne bogove. Potom zapovjedi Abrahamu da zapali vatru od ostataka drva od kojeg je upravo napravio boga Bar-Ešata te da pripremi nešto za jelo. Abraham to učini te postavi Bar-Ešata pokraj vatre i zapovjedi mu da priprazi da se organj ne ugasni. No, kad se vratio, ugleda ga palog pored vatre koja mu zahvati noge te sav izgori i pretvori se u pepeo. Abraham odnese jelo svom ocu te on blagoslovi boga Mar-Umata. Na to mu Abraham reče: „Oče Teraše, ne blagoslivlja svog boga Mar-Umata, već radije blagoslovi boga Bar-Ešata koji se radi tebe bacio u vatru da ti skuha hranu.“ A on će mu: „A gdje je on sada?“ „Izgorio je u ognju i pretvorio se u pepeo.“ Na to će njegov otac: „Velika je moć Bar-Ešata! Danas ću napraviti drugog da mi sutra pripremi hranu.“ Kad je Abraham to čuo, ražalostio se zbog neznanja i ludosti svog oca te u sebi reče: „Bar-Ešat je bio izrađen od drva, no bog Joavon izrađen je od srebra, a Zuk od zlata, ali i njih može uništiti organj. Pa ipak ne bih zvao organj bogom jer ga voda može ugasiti. Ni vodu ne bih zvao bogom jer ulazi u zemlju i u njoj nestaje. Ni zemlju ne bih zvao bogom jer biva spaljena i osušena od Sunca. No, ni Sunce ne bih zvao bogom jer noću nestaje i zamjenjuju ga mjesec i zvijezde. Mjesec i zvijezde pak lako gube svoje svjetlo te često nestaju na noćnom svodu.

Samo netko tko je sve to stvorio, može biti pravi Bog. Onaj tko je razapeo nebo, postavio Sunce i dao svjetlost mjesecu i zvijezdama, koji je isušio zemlju i postavio je nad vodama. Onaj koji je stvorio mog oca i mene, i onaj tko me traži u smetenosti mojih misli.“ Dok je Abraham razmišljao o svemu tome, glas Svemogućeg dođe s neba pozivajući ga: „Abrahame, Abrahame!“ On će: „Evo me!“ Gospodin mu reče: „U mudrosti svog srca tražio si Boga nad bogovima i Stvoritelja. Ja sam taj, nema drugoga.“

Priča se dalje nastavlja kako je te noći Abraham ušao u hram svoga oca, uzeo sjekiru te razbio u komadiće drvene i kamene idole osim onog najvećeg, željeznog, u čijim je rukama ostavio sjekiru. Kad je njegov otac čuo buku, dotrčao je da vidi što se dogodilo, a Abraham mu reče: „Donio sam za prinos ukusno meso te ga postavio pred bogove. Kad su svi manji bogovi pružili ruke da uzmu meso prije onog najvećeg, taj se rasrdio, uzeo je sjekiru i sve ih porazbijao. Ako meni ne vjeruješ, njega pitaj pa će ti kazati.“ Otac mu odgovori: „Kako bih mogao njega pitati, kad on ne govori – to je zacijelo tvoje djelo jer ovi se bogovi ne miču ni hodaju.“ A on će mu: „Zašto im se onda klanjaš i tražiš od njih pomoći? Doista, usta imaju, a ne govore, oči imaju, a ne vide; uši imaju, a ne čuju, nosnice, a ne mirišu; ruke imaju, a ne hvataju, noge imaju, a ne hodaju; glas im iz grla ne izlazi – a takvi su i oni koji ih napravili i svi koji se u njih uzdaju.“

Pripovijest se završava procesom pred kaldejskim kraljem u kojem Abraham biva osuđen na smrt u ognjenoj peći. No, Bog ga je iz nje izbavio, a ognjem pogubio sve ostale. Ova pripovijest o Abrahamu kao prvom monoteistu sačuvana je u nizu židovskih midraša te u apokrifnom djelu „Abrahamova apokalipsa“ koje postoji i u našoj glagoljaškoj tradiciji.

NEUTEMELJENE ŽELJE I NADE

 JOSIP GRBAC

Kada smo si proteklih dana i tijedana uzajamno upućivali lijepe želje za srećom, zdravljem, unosnim poslom, boljim životnim standardom, činilo nam se kao da već godinama ponavljamo iste riječi, iste želje, a sve kao da vječno ostaje po starom. Kao da se radi o ustajnim molitvama koje u pravilu ostaju neuslišane. Bolesti ostaju, štoviše, množe se, raste broj nezaposlenih, standard ne samo da ne raste nego stalno pada. Desetak ili petnaestak godina ponavlja se ovakva „karma“, tako da sve izrečene želje gotovo i ne uzimamo ozbiljno, štoviše, slušamo ih kao nešto što je uobičajeno, ali u njihovo ispunjenje malo tko vjeruje.

Sterilna obećanja i želje

Ovakvo pomalo sterilno naklapanje postalo je još uočljivije jer smo ovu godinu započeli silnim obećanjima u predsjedničkoj kampanji. Spontano se nametnula logična pomicao: ako oni koji u rukama imaju moć, novac i mogućnosti odlučivanja tako olako na sve strane dijele obećanja, a unaprijed je jasno da ih neće ispuniti, kako se običan građanin smije nadati da će njegove želje biti ispunjene? Ako godinama slušamo o silnim reformama i skorom napredovanju u svim sektorima, pa nam onda predsjednik Europske komisije poručuje da smo najlošiji među svim članicama Europske unije jer, otkako smo ušli u Uniju, nismo se makli s mjesta, tko ovdje kome još može vjerovati? Koji je to temelj na kojemu smo zasnivali svoje želje? I čovjek koji nije odviše gorljiv vjernik mora priznati da smo se primakli trenutku kada nam jedino preostaje da molimo pomoći odozgor, od Onoga koji neće dopustiti da njegovi mi-

jenici propadnu. Od silnih „agnostičkih“ fraza kako je sve u našim rukama,ispada da to nije točno. Svi pokušaji zamagljivanja stvarnog stanja nisu uspjeli. Ljudi su umorni od sadašnje sterilne hrvatske politike. Ona im ne može pružiti nikakvo jamstvo da nam sve dobre želje neće ostati prazne riječi.

Dva svijeta

Ljudima je podnošljivo i donekle prihvatljivo kada im obnašatelji vlasti predoče realno stanje stvari. Kada pozovu sve ljude na stezanje remena, pa odluče to pokazati i nekim vlastitim primjerom. No, kako podnijeti činjenicu da im se stalno preduče nekakvo fiktivno stanje stvari, da ih potpredsjednik Vlade neprestano „usrećuje“ nekakvim optimizmom bez ikakva temelja, unatoč suprotnim statističkim pokazateljima? A druga ministrica, umjesto redovnom linijom, naručuje Vladin zrakoplov kako bi se vratila u Hrvatsku, navodno zato jer je to jeftinije nego da je prespavala u inozemstvu? U kakvom to hotelu spavaju naši ministri kada odlaze na nekakve sterilne misije u inozemstvo? A nije se udostojala nogom kročiti u „hotel-šator“, pod kojim već mjesecima cvokoću stopostotni hrvatski branitelji! Možda takav hotel-šator nema dovoljno zvjezdica pa nije primjer za noćenje jedne ministricice i njezine svite? Ili kada opet drugi ministar koristi službeno vozilo i vozača za odlazak na odmor te misli da je sve riješeno time što će se ispričati i pokajati? I tako, kada gledamo ovakve „biserne“ primjere, tko se može nadati nečemu boljem i izreći želje s vjerom u nekakvo bolje sutra? Zar su stvarno Markov trg i Pantovčak postali jedan svijet, a sve ostalo neki treći svijet?

Vjera koja hrani nadu

Kršćanin i vjerniku ipak je možda lakše živjeti ovakvu hrvatsku stvarnost. On zna da ga Bog nikada neće napustiti. Njegov Bog nikada ne dijeli prazna obećanja. Kršćanin ne vjeruje samo u Boga koji je nemoćan dok leži u betlehemskoj štali. On vjeruje i u Boga koji je Logos, gospodar svijeta i povijesti, koji ne dopušta da njegova djeca ostanu bez nade. Zato želje jednog kršćanina nikada nisu neutemeljene. Ako neki agnostik smatra da je čovjek, i samo čovjek, apsolutni gospodar vlastitog života i vlastite sudbine, pa onda iskusi da je taj čovjek nemoćan pred izazovima vremena i pred nesposobnošću onih koji bi se o njemu trebali brinuti, što mu preostaje? Samo osjećajapsurda i nemoći. Stoga ako nastojimo da u ovom hrvatskom društvu više zažive one vrijednosti koje su kršćanima temelj njihove nade i vjere, onda to nije samo pitanje vjere ili postotka onih koji se osjećaju religioznima u Hrvatskoj. To jednostavno postaje pitanje hoće li u hrvatskom društvu biti više onih koji će se osjećati bespomoćima ili onih koji će još uvjek nalaziti razlog optimizmu i nadi. Naravno, ne govorimo o lažnom optimizmu kojemu je jedni cilj nekome osigurati dodatno sjedenje u ministarskoj fotelji. Govorimo o optimizmu kojemu je temelj sam Bog i Njegove vrijednosti. Takav optimizam hrani branitelje pod šatorom, nezaposlene roditelje, iskorištavane i neplaćene radnike, osiromašene umirovljenike. Nadam se i vjerujem da su mnogi kršćani i vjernici upravo s tim i takvim osjećajima ušli u ovu novu godinu.

Božić u porečkoj prvostolnici

POREĆ Svečano misno slavlje o svetkovini Božića u porečkoj prvostolnici predvodio je biskup Dražen Kutleša. Vjernicima Grada Poreča, okupljenim na svečanom euharistijskom slavlju Rođenja Gospodinova, mons. Kutleša uputio je prigodnu homiliju u kojoj je poseban nglasak stavio na osobe koje se u biblijskim tekstovima spominju u svezi s Isusovim rođenjem, napose u svjetlu njihova odnosa prema tom najvećem događaju u povijesti svijeta.

Postoje, naime, osobe koje imaju blagounakloni odnos prema određenom događaju, kao i oni koji su, iz raznih razloga, protiv. Među onima koji ne prihvataju Isusov dolazak prije svega nalazimo stanovnike Betlehema, koji u udobnosti svojih domova nisu htjeli vidjeti potrebite, Josipa i Mariju, odnosno nisu vidjeli interes u mogućnosti da ugoste dvoje putnika, jer im se očito na njima ništa nije svidjelo. I mi često nemamo mjesta u svom srcu za druge, pa ni za naše bližnje, posebno kada su nemoćni i stari i kada trebaju našu pomoć. Druga kategorija koja tada nije prihvataла Isusov dolazak jesu svećenici i pismoznanci, oholi i samodostatne osobe koje su vjerojatno očekivale Mesiju koji će doći slavodobitno s nebesa, Bog koji dolazi izvan scenarija koji su oni očekivali nije im prihvatljiv.

Treću kategoriju, tadašnje vlasti, predstavlja Herod, koji Isusa doživljava kao moguću konkurenčiju, boji se za svoj status i za svoje privilegije i stoga ga želi eliminirati odmah, kao još malo dijete. Mi se, u odnosu na svoje bližnje ponekad nalazimo u svakoj od tih skupina, uvijek nekako nalazimo razloge da pobegnemo od onoga što nam se ne sviđa ili što nam iz nekog razloga nije ugodno ili korisno. Korist je, kažu, nastavio je Biskup, jedina vječna stvar na Zemlji, a upravo bismo se u tome trebali ugledati na djecu dok su sasvim mala i još neiskvarena ovim svijetom, kako su jednako otvorena prema svima. Isus nas poziva da razmislimo o spomenutim kategorijama ljudi i da nastojimo izbjegavati takve stave u odnosu prema bližnjima.

Marija i Josip predstavljaju sve koji se brinu i trude za dobrobit djece

Među akterima su Isusova rođenja koji su u tome imali temeljnu ulogu, u prvom redu, Marija, koja je postala velika jer je iskazala veliku vjeru u Boga, te Josip, koji je na Božji mig prihvatio Mariju i Isusa. Marija i Josip predstavljaju sve one dobre ljude koji se brinu i trude za dobrobit djece. No, ta se djeca često s nezahvalnošću odnose prema roditeljima, pa kada ih izgube nastupaju velike griznje savjesti, no

tada je kasno. Treba pokazati zahvalnost i ljubav dok su te osobe među nama, naglasio je Biskup. Novorođenoga Spasitelja prepoznali su i pastiri, mali obični ljudi koji prihvataju drugoga, prihvataju i raduju se svakom novom životu, svakom njegovu obliku, žive po prirodnom zakonu, cijene život i poštene i gledaju ljudе kao ljudе. I mudraci su, slijedom svojih znanstvenih istraživanja, prepoznali dolazak Gospodina, došli su mu se pokloniti, stoga što su imali pravilan sustav vrednota u kojem je vrhovna vrednota život. Došli su iskazati čast onome koji donosi Život. Nemojmo dopustiti da se mali Isus rodi iznad naših srdaca, da ga ne prepoznamo i ne primimo u svoje srce, primajući istinski naše bližnje i one kojima možemo nešto pružiti, zaključio je Biskup. Tijekom misnog slavlja pjevaо je Katedralni župni zbor pod ravnateljem i uz orguljsku pratnju Marka Ritoše. Nakon misnog slavlja brojni su vjernici, među kojima i mnogi inozemni gosti koji svoje božićne blagdane provode u Poreču, pohodili velike jaslice smještene u apsidi desne lađe Bazilike, koje su plod vrijednih ruku župljana, a iz kojih se iščitava ljubav prema Župi i prema Crkvi. (G. K.)

POHOD I BLAGOSLOV OBITELJI - Izazovi i perspektive

Držim da je to sada posebno aktualna tema jer upravo u mnogim župama posjećujemo naše obitelji i obitelji dobre volje. Negdje su to na brzinu i uz pomoć kolega i učinili, a drugima se čini da je ipak bolje ići smirenno, dati mogućnost za susret, a ne učiniti tek formalan obred i žuriti dalje. Doista, to su izazovi, neki će reći da im je to opterećenje. Svaki ozbiljan posao opterećuje, kao i dobar pohod obitelji. Ali, želimo razumjeti i vas roditelje, jer i vama je briga za vašu djecu ili nemoćne i starije u kući opterećenje, ili radno mjesto u bilo kakvim uvjetima... Doista je to tema za jednu analizu i produbljenje kako ne bi te izazove površno riješili, kako to praktički neki čine, već otkrili mogućnost za novu evangelizaciju, za susret i poziv na put vjere, za zahvalu i priznanje našim suradnicima u župi. Istina, čeka me misa ili možda sprovod te moram negdje i biti kraći, no taj nas izazov ne bi smio učiniti kratkim liturgičarima i prolaznicima.

Koje su, dakle, prave perspektive naših pohoda i blagoslova obitelji?

Najprije godišnji pohod obitelji, tek zatim sažet i živ blagoslov s navještajem Božje riječi i prigodnim molitvama ... *Perspektiva je da imamo priliku susreta, tj. uspostavljanje kontakta i produbljenje međusobnih odnosa. Uostalom, i Isus se utjelovio i pošao ususret nama i našao vremena za nas. Zašto svećenik ne bi našao 10 – 15 minuta za pojedinu obitelj godišnje? Negdje sigurno i više, odnosno negdje i kasnije. Uostalom tu se otvara put za još koji susret tijekom pastoralne godine.*

To nam daje mogućnost da naše obitelji pozovemo na Kristov put, kojim i ja idem, jer *Krist je jedinstveni Spasitelj, za čovjeka, za obitelj i za društvo odnosno civilizaciju (koja tone)*. Ove godine još više možemo govoriti o toj perspektivi jer se upravo nalazimo u međuvremenu Obiteljskih sinoda na temu: Obitelj i nova evangelizacija (Rim, listopad 2015.). Na istoj razini to je i naša domovinska perspektiva u hodu prema II. Obiteljskom nacionalnom susretu na Trsatu, 19. travnja 2015. g. O tome su nam pisali i naši biskupi i čujemo u crkvi, vjerujem, i od svojih župnika. Početkom veljače – *Dan života i Svjetski dan braka – 1. – 8. veljače o. g. ulazimo u bližu pripravu za taj izuzetni događaj.*

Ta se perspektiva izvanredno može uključiti u godišnji i više-godišnji pastoralni plan što ga predlaže ovo vrijeme: *Tu je važno prepoznati bračne parove, u kojima postoji stanovita otvorenost za vjerske i crkvene teme. Zgodno je oblikovati dvije, tri zgodne prilike da se druže. Recimo Dan braka, Sv. Valentin, Sv. Obitelj uz druženje i čajanku, može biti i Služba riječi s nekim svjedočanstvom i biti skupa radi obiteljskih „dobara“.* Tu će nam kao izvanredna mogućnost posebno doći blagoslov obitelji! (usp. knjigu Obitelj – put Crkve, obitelj – nositeljica nove evangelizacije u župi, Josip Turčinović d.o.o. i Novi svijet, str. 56). Zasigurno ima tu još pitanja koja bi trebalo analizirati i evangelizacijski postaviti. Pitanje pomaganja onima koji imaju velike župe, a drugi male, zatim pitanje novčanog priloga ... Jako je dobro da, po mogućnosti, župnik posjeti povjerene mu obitelji, zatim župni vikar, zatim susjedni sve-

cenik. Dolazak svećenika ili bogoslova iz daljine pitanje je koliko je to uputno i pastoralno, posebno kod nas?

A što s novčanim prilogom?

Svakako to ne smije doći na prvo mjesto ni biti vodeći motiv! Istina, vjerničke su obitelji dužne doprinositi za crkvene potrebe, i svećenik je u tim potrebama, ali ne samo to. Tu je održavanje crkvenih objekata, barem male nagrade suradnicima, gradnje. Zato se novčani prilog ne traži ni odbija. Izgleda da bi bilo zgodno da se odredi skroman godišnji obiteljski doprinos za potrebe crkve, ali se može dati i u drugim prilikama tijekom godine pa će ljudi sasvim drugačije gledati na sve to, a mi ćemo biti prvenstveno pastiri (a ne najamnici). I lijepo je da svećenik kao dobar pastir, kao duhovni otac, prolazi po svojim župama brinući se za „svoje ovce“ i traži izgubljene. (Milivoj Koren)

Svečana akademija višestruke simbolike

STARI PAZIN U crkvi sv. Jurja u subotu 27. prosinca 2014. održana je svečana akademija povodom 100. obljetnice rođenja riječko-senjskog nadbiskupa i metropolite mons. Josipa Pavlišića, 50. obljetnice smrti beogradskog nadbiskupa mons. Josipa Ujčića i 50 godina orguljaške službe Bruna Gortana. Između sjećanja, svjedočanstava i stihova redale su se pjesme župnog i dječjeg zbora, a sve je zaključeno blagoslovom novopostavljenih bista u kamenom reljefu mons. Pavlišića i mons. Ujčića ispred crkve. Biste je blagoslovio biskup u miru Ivan Milovan.

Skup je otvoren svečanom pjesmom „Krasna zemljo“ u izvedbi župnog zbora. Uvodnu je riječ pozdrava okupljenima uputio župnik vљ. Željko Zec, koji je ujedno najavio i voditeljski par, Petru i Matea, pranećake pokojnih nadbiskupa. Nakon glazbenog broja dječjeg zbora staropazinske župe referat o mons. Josipu Ujčiću izrekao je novinar i publicist Aldo Sinković.

Mons. Josip Ujčić

Nadbiskup Ujčić, rođen 11. 2. 1880., jedan je od trojice biskupa koji su potekli sa šireg pazinskog područja, uz Dobrilu koji je

rođen u Ježenju i Pavlišića koji je rođen u selu Srbljani. Pučku školu pohađao je u Tinjanu, gimnaziju na njemačkom u Trstu te bogosloviju u Gorici. Poznavao je latinski i grčki jezik te se odlično služio hrvatskim, slovenskim, talijanskim i njemačkim, a dobro je govorio i francuski jezik, što mu je kasnije u diplomatskim krugovima veoma poslužilo. Po završetku bogoslovije tršćanski biskup Nagl poslao ga je na daljnje školovanje u Beč na Augustinianum, gdje je prije njega bio biskup Dobrila, a kasnije mons. Božo Milanović i drugi istarski svećenici, istaknuo je Sinković. Godine 1908. doktorirao je radnjom na latinskom jeziku „Historia glagolica especiali cum respectu ad decreta pontificia“ („Povijest posebne glagolice prema papinskim dekretima“). U to vrijeme bio je tajnik biskupa Nagla, a kasnije je predavao moralnu teologiju na bogosloviji u Rijeci. Potom je imenovan za ravnatelja na Augustinianumu. U isto vrijeme bio je kapelan na carskom dvoru u Beču. Od 1913. predavao je moralni nauk na teološkom fakultetu u Beču, a potom u Ljubljani gdje je ubrzo imenovan dekanom fakulteta. Pio XI. ga je 1936. imenovao beogradskim nadbiskupom i apostolskim administratorom Banata te je tako postao drugi biskup te, 12 godina ranije osnovane nadbiskupije. Voditi biskupiju manjinske religije, čiji su vjernici bili ujedno i pripadnici manjinskih naroda, u državi gdje su odnosi između Crkve i vlasti bili izrazito teški, zahtijevalo je iznimno zalaganje i

često značilo rad u izuzetno opasnim uvjetima. Po završetku Drugog svjetskog rata, nakon osude bl. kardinala Alojzija Stepinca, bio je predsjednik Biskupske konferencije Jugoslavije. Sudjelovao je u priprema za Drugi vatikanski koncil. Tijekom 28 godina biskupske službe zaredio je deset hrvatskih biskupa, među kojima i biskupa Nežića i biskupa Pavlišića. Zahvaljujući nadbiskupu Ujčiću, prodre su u svjetsku javnost mnoge informacije o progonima, zatvaranjima i mučenjima biskupa, svećenika, redovnika i vjernika laika. Preminuo je u 84. godini života, 24. 3. 1964. u Beogradu, i svečano je pokopan u kapeli Presvetog Srca Isusova. Na sprovodu su, uz katoličke, pravoslavne i muslimanske vjerske poglavare, sudjelovali i predstavnici vlasti što je za ono vrijeme bilo neviđeno. Tisak, pa i katolički Glas Koncila, slovenska Družina i beogradska Blagovest samo su se kratko osvrnuli na vijest o njegovoj smrti, a ni do danas nije napisan jedan detaljan životopis nadbiskupa Ujčića. To bi trebao biti jedan izazov za hrvatske, a posebno za istarske intelektualce, zaključio je Sinković.

Stihovi i uspomene na nadbiskupa Ujčića

Nakon pjesme Adeste fideles uslijedilo je jedno razmišljanje Ane Hrvatin, pranećakinje nadbiskupa Pavlišića, o obojici nadbiskupa. Ana Hrvatin prva je koju je nadbiskup Pavlišić krstio. U sljedećem glazbenom predahu supružnici Mirjam i Do-

magoj otpjevali su uz gitaru „Hvalospjev ljubavi“. Svoja je sjećanja na nadbiskupa Ujčića potom izrekao svećenik Marino Mikolić, nadbiskupov pranećak. Vlč. Mikolić se posebno prisjetio Nadbiskupove jednostavnosti, skromnosti i spremnosti na šalu. Nadbiskup je sa zanimanjem pratnio put do svećeništva tog svog pranećaka, zaredio ga je za svećenika 1961. godine, a posljednji ga je put posjetio, već vidno narušena zdravlja, 1963. godine na župi u Zamasku. Uspomene na nadbiskupa Ujčića izrekla je zatim njegova pranećakinja Ines Tomadin. Ona je, osim svojih, iznjelila i sjećanja svoje majke Vere, na, kako su ga oni u obitelji zvali, „barba Bepa“. Posebno se prisjetila pomoći koju je pružio obitelji kada im je kuća tijekom rata bila srušena. Imao je veliko srce za sve Istrane, a posebno se zlagao u poraću kada je iz Amerike, preko istarskih iseljenika, pribavljao pomoći za ljudi u Istri. Posjećivao je rodbinu koliko je, s obzirom na zahtjevnu službu, mogao, a prigodom tih posjeta nerijetko bi vjenčao mlade parove i podijelio sakramente krštenja i krizme. „Zadnji je put krizmao male Staropazinice 1963. godine, a u toj generaciji bila sam i ja“, prisjetila se Ines Tomadin. Kako bi izbjegao provjere i nadzor UDBE, obično bi rodbini kao dan dolaska javio dan kasnije, prisjetila se Tomadin. Svoju ljubav i povezanost prema Istri pokazivao je i detaljem da je u svome vrtu u Beogradu redovito sijao radići i rikolu, a posadio je i lozu i smokvu.

Zivot i djelovanje nadbiskupa Pavlišića

Referat o životu i bogatu djelovanju nadbiskupa Pavlišića izrekao je dr. Stipan Trogrlić, viši znanstveni suradnik i voditelj Područnog centra Instituta društvenih znanosti „Ivo Pilar“ u Puli. Mons. Pavlišić rođen je 28. prosinca 1914. u mjestu Srbljani, župa Stari Pazin, kao osmo dijete u obitelji. Nakon osnovne škole otisao je u Gorici gdje se u ustanovi goričkog nadbiskupa Borgije Sedeja – Alojzeviće – godine 1925. počeo pripremati za pohađanje klasične gimnazije u Kopru, koju je pohađao od 1926. do 1934. Teologiju je studirao u Gorici od 1935. do 1938. U travnju 1938. zaređen je za svećenika u Gorici te je do 1945. upravljao župama Gologorica i Krbune. Od 1945. do '51. obnašao je službe ekonoma i duhovnika te podravnatelja i ravnatelja u Biskupskom sjemeništu u Pazinu. Dana 13. prosinca 1951. imenovan je pomoćnim biskupom mons. Viktoru Buriću, senjsko-modruškom biskupu. Mjesec dana kasnije, 13. siječnja 1952., posvećen je za biskupa u Pazinu, a zatim 5. veljače 1952. imenovan generalnim vikarom hrvatskoga dijela Riječke biskupije i Senjsko-modruške biskupije. Trinaest je godina obnašao službe žu-

pnika u Ogulinu i zatim u Gospicu, a 1969. imenovan je nadbiskupom koadjutorom Riječko-senjske nadbiskupije. Godine 1973. službovaо je kao apostolski administrator Riječko-senjske nadbiskupije, a 18. travnja 1974. postao je riječko-senjski nadbiskup i tu je službu obavljao do umirovljenja 5. siječnja 1990. U novom krilu Riječke biskupije, izgrađenom najviše njegovim zala-ganjem, doživio je najljepši trenutak svoga života: u lipnju 2003. kao gosta Sjemeništa mogao je pozdraviti sada sv. papu Ivana Pavla II. Preminuo je 9. prosinca 2005. godine u Rijeci. Pogrebni obredi održani su 13. prosinca u riječkoj Katedrali sv. Vida, gdje je sahranjen u prisutnosti dvojice kardinala, 23 biskupa i 170 svećenika.

Iskren domoljub i nepokolebljiv pastir Božjeg naroda

„Staropazinac Josip Pavlišić, svećenik i biskup, istarski narodnjak, bez sumnje pripada istarskim velikanima XX. stoljeća, ne zbog toga što se našao na visokom crkvenom položaju, nego u prvom redu zato što nije dopustio da položaj i institucija u njemu uguše karizmu evanđeoskih načela. Naprotiv, institucija je pomagala karizmu, a karizma je osvježavala instituciju. Prednost Bogu, vjernost Crkvi, ukorijenjenost u zavičajni, nacionalni identitet, odlike su koje su resile istarske svećenike narodnjačke XIX. i XX. stoljeća. Sve je to na jedan, gotovo paradigmatičan način bilo prisutno i u životu mons. Pavlišića. Na oblikovanje prepoznatljiva Biskupova identitet utjecalo je nekoliko čimbenika: obiteljsko i zavičajno ozračje u kojem se vjera upijala s majčinskim mlijekom, a kasnije dotala u seoskom okruženju. Potom je neupitan utjecaj pastoralnog i nacionalnog prepo-

rodnog modela biskupa Jurja Dobrile. Dobrilin model prilagođen situacijama suočavanja Crkve i naroda s fašizmom i potom komunizmom izgrađivao je i sam Pavlišić zajedno sa svojim suvremenikom Božom Milanovićem“, istaknuo je Trogrlić. „Bio je čovjek i svećenik velika srca, što je pokazao i kao umirovljenik u vrijeme Domovinskog rata kada je u službi Caritasa proputovao tisuće kilometara. Bio je iskreni domoljub, pravi istarski narodnjak, neiscrpne energije, velikih želja i ostvarenja, a najviše od svega bio je i ostao dosljedan i nepokolebljiv pastir Božjeg naroda“, zaključio je Trogrlić citirajući riječi nadbiskupa Devčića koje je izrekao na sprovodu mons. Pavlišića te nadodao kako nadbiskup Pavlišić svojim likom i djelom zasluguje jedan ozbiljan znanstveni simpozij povjesničara, teologa i pastoralaca te drugih srodnih grana.

Sjećanja na nadbiskupa Ujčića i nadbiskupa Pavlišića

Mirjana Ferenčić izrekla je svoje autorske stihove posvećene nadbiskupu Josipu Pavlišiću. Luka Ladavac i Josipa Ferenčić, djeca osnovnoškolskog uzrasta, inscenirali su kratak igrokaz o tome kako današnje mlade generacije doživljavaju sjećanje na nadbiskupa Ujčića i nadbiskupa Pavlišića. Živopisnim dijalogom na čakavskom dijalektu Pazinštine naglasili su, uz ostalo, povijesni značaj, ali i aktualnu važnost koju Pazinski kolegij ima u formiranju generacija intelektualaca koji su bili nosiva snaga u razvoju i napretku ovoga područja. Josipa Ferenčić pranećakinja je pok. nadbiskupa Pavlišića i posljednje je dijete koje je krstio u 90. godini života. Nakon izvrsnog igrokaza riječ je preuzeo biskup u miru mons. Ivan Milovan koji je čestitao Župi na tim

dvama velikanima koja je podarila Crkvi. Biskup se posebno prisjetio mons. Pavlišića kojeg je upoznao još u periodu svoje sjemenišne formacije u Pazinu, gdje je mons. Pavlišić tada bio podravnatelj i ekonom. Mons. Milovan se Nadbiskupu iz tih dana sjeća kao zadivljujuće figure, šarmantna, stasita i simpatična svećenika, koji je, uz ostalo, jako lijepo pjevao. Unatoč zahtjevnu poslu ekonoma koji se morao skrbiti za opskrbu hranom i za sve praktične potrebe sjemeništa, često je mladim sjemeništarcima, kojih je tada bilo oko 300, držao kako zanimljiva predavanja koja su svi rado slušali. Bio je osoba izuzetne energije, veoma poduzetan, bio je sila koja probija glavne pravce, naglasio je biskup Milovan.

Orguljaš Bruno Gortan – dobitnik Biskupijskog priznanja

Usljedio je treći dio, posvećen dobitniku ovogodišnjeg Biskupijskog priznanja za Pazinski dekanat, orguljašu staropazinske župe Brunu Gortanu.

Roden je 1953. godine u Pazinu od oca Antuna i majke Vjekoslave rođene Ujčić. S roditeljima je živio kao podstanar preko puta župne crkve sv. Jurja na Starom Pazinu. Župni zbor u staropazinskoj crkvi osnovao je 1947. godine tadašnji župnik Slavko Kalac. Kada je 1943. godine mladi svećenik i profesor vlč. Josip Šaina postao upravitelj župe Stari Pazin, Bruni je bilo 11 godina. Vidjevši da Bruno pokazuje sposobnost i interes za sviranje, jedna je godi-

na bila dovoljna da ga vlč. Šaina uvede u osnove vještine sviranja orgulja. Budući da je dotadašnji orguljaš Kazimir Milotić otišao na služenje vojnog roka, Župa je ostala bez orguljaša i Bruno je postao jedini pravi nasljednik. Godine 1983. uselio se u novouzgrađenu kuću na Starom Pazinu, iste godine stupio je u brak s Leonorom, a uskoro dobiva djecu, kćer Loretu i sina Paola. Unatoč brojnim obiteljskim i poslovnim obvezama Bruno stalno i redovito u crkvi održava probe zpora, drži na okupu pjevače i više od toga – duša je zajedništva. U tih pedeset godina promijenilo se mnogo župnika i zauzetih laika koji su na razne načine svojim radom obilježili život u župnoj zajednici, ali Bruno je uvijek bio tu i ostao čvrst oslonac svakome od njih. U 50 godina sviranja promijenio je 4 instrumenta, a možda mu se potajna želja za onim velikim s cijevima ostvari za 60. obljetnicu sviranja, naglašeno je prigodom uručenja darova. U ime župe vlč. Zec uručio mu je župno priznanje, predstavnik Župnog vijeća predao mu je na dar ručni sat, a vlč. Koraca, član dijecezanskog Vijeća za liturgiju i crkvenu glazbu, uručio mu je prigodnu sliku u tehnici bakroreza u znak zahvalnosti za sudjelovanje u biskupijskim projektima. Nakon toga se okupljenima obratio sam orguljaš rekavši, između ostalog, kako mu je jedan od najljepših nastupa bio na proslavi 50. obljetnice biskupstva nadbiskupa Pavlišića.

Zahvalnice

Usljedio je dijeljenje zahvalnica svima koju su imali udjela u realizaciji reljefa dvojice nadbiskupa: Karmelu Krebelu iz tvrtke Kamen Pazin, Cvetku Marinčiću koji je ustupio svoju kamenoklesarsku radionicu, obitelji Ferenčić te je napisljetu izrečena i zahvala autoru reljefa Dubravku Radmanu koji ih je izradio u rekordnom roku, naglasio je vlč. Zec. Po zavšetku akademije reljefe, smještene s lijeve strane ulaza u crkvu, otkrile su Vera Tomadin i Ana Hrvatin, pranećakinje pokojnih nadbiskupa. (G. Krizman)

NAŠ PONOS I DIKA

Dva Josipa
nadbiskupa
dva su dijamanta
što blistaju na kruni
Starog Pazina.
Na pijesku niknuli
žđalili su i pili
živu vodu
s izvora spasenja
pa duboke korijene
pustili.

Njihova krošnja
dobrim djelima okićena
uzdigla se
sve do neba
do Božjeg dlana.
Njihove biste
tu s nama
bit će nam svjetiljke
i osvjetljavati
Božje pute
Istine i Života.

(Ana Krnjus)

Božićni koncert u Fažani

FAŽANA U utorak 6. siječnja, na svetkovinu Bogoavljenja, u župnoj crkvi sv. Kuzme i Damjana u Fažani održan je Božićni koncert. Nastupili su Župni zbor župe Fažana i zbor Zajednice Talijana u Fažani. Koncertu su nazočili brojni žitelji Fažane, ali i gosti koji u tom pitoresknom priobalnom mjestu provode božićne blagdane. Na početku je okupljene pozdravio župnik, vlač. Ilija Jakovljević, te je ujedno čestitao biskupu u miru mons. Ivanu Milovanu skoru obljetnicu biskupskog ređenja, koju će proslaviti 10. siječnja. Župni zbor svoje je glazbeno umijeće, plod neumornog vježbanja, pokazao pod ravnateljem zborovođe i dirigentice Mondine Gavčanov, a na orguljama ih je pratio Anton Brenko. Nakon župnog zbora svojim se šarolikim repertoarom predstavio zbor Zajednice Talijana. Zborovi su izveli mnoštvo lijepih, više ili manje poznatih, božićnih pjesama. (T)

Božićni koncert

cjelokupni zbor, i to pjesmama „Adeste fideles“, „Noć ova vrlo čudna je“, „S neba anđeoska“ te „Sad pastiri“, Offertorium pastorale Ivana pl. Zajca. Drugi dio koncerta bio je usmjeren na soliste. U pjesmi „Ave Maria“ nastupila je solistica Karmen Kraljević, uz pratnju na flauti Luane Gnjatović te vlač. Korace na klaviru. „Benedictus“ su otpjevale solistice Karmen Kraljević i Luana Gnjatović te naposljetku u pjesmi Panis Angelicus ponovno sopranistica Kraljević, uz pranju flaute i voditelja na klaviru. U trećem dijelu ponovno je nastupio zbor i otpjevali su Beethovenove „Na nebu moje duše“ i „Inno alla notte“, te iz opere „La forza del destino“ pjesmu „La vergine degli Angeli“. Koncert je zaključen veličanstvenom izvedbom papinske himne „Svečan glas“. Završnim zahvalama izvođačima i publici obratio se župnik domaćin, vlač. Koraca. (T)

UMAG U nedjelju 28. prosinca 2014., na blagdan Svetе Obitelji, u umaškoj župnoj crkvi održan je tradicionalni božićni koncert. Za predvođenje misnog slavlja župnik vlač. Rudi Koraca pozvao je ravnatelja dijecezanskog Caritasa vlač. Željka Zeca, a koncelebrirao je vlač. Mirko Vukšić, župnik Maretade, Kršeta i Petrovije. Umaški mješoviti župni zbor, uz sudjelovanje pjevača iz Trviža i Starog Pazina, izveo je više četveroglasnih kompozicija te nekoliko pučkih tradicionalnih pjesama kako bi se i svi okupljeni mogli uključiti. Koncert je bio strukturno podijeljen u tri dijela. U prvome dijelu, uz instrumentalnu pratnju Danijela Bele i Mirka Otočana, nastupio je

Zlatko KUFTIĆ predsjednik Udruge slijepih Istarske županije

PRIPREMIO ŽELJKO MRAK

Zlatko Kuftić, predsjednik je Udruge slijepih Istarske županije i voditelj Edukacijsko-rehabilitacijskog centra slijepih Istre – Regionalnog centra inkluzivnog turizma – Cukrići (LUČ Eduka – Cukrići). Nazočan je u gotovo svakoj akciji Udruge, beskompromisno se bori za ostvarenje svojih ideja i planova, a sve u cilju poboljšanja položaja osoba oštećena vida, pogotovo u ovim teškim uvjetima. U vrijeme Domovinskog rata u Republici Hrvatskoj neki su slijepi, izbjegli i prognani, našli svoji novi dom u Istarskoj županiji, a Zlatko im je odmah priskočio u pomoć uključivši ih u aktivnosti Udruge i pomazući im skromnim finansijskim sredstvima. Prilikom dolaska broda iz Dubrovnika u Pulu, smjestio je majku s dvoje djece (jedno je dijete imalo tri i pol godine, a drugo sedam dana), privremeno u

svom stanu, a po potrebi su Zlatko i njegova obitelj pomagali i drugim prognanim i izbjeglima.

L: Gospodine Kuftiću, predstavite čitateljima Ladonje Udrugu slijepih Istarske županije čiji ste predsjednik?

Udruga slijepih Istarske županije osnovana je 22. 2. 1951. godine te djeluje na području cijele Istarske županije u sedam podružnica koje nemaju svojstvo pravne osobe: Buzet, Labin, Pazin, Poreč, Pula, Rovinj i Umag. Udrugom je dosad prošlo 1665 slijepih osoba različite životne dobi, a na dan 31.12.2014. godine Udruga broji 310 članova, od toga po podružnicama: Buzet 16, Labin 34, Pazin 22, Poreč 31, Pula 157, Rovinj 26 i Umag 24.

Udruga je tijekom svog djelovanja osnovala: Biciklistički klub slijepih Istarske županije »Tandem», Čitaonicu za slijepce i slabovidne Istru, Klub prijatelja slijepih Istre, Klub slijepih mladeži Istre, Klub slijepih žena Istre, Klub umirovljenika slijepih Istre, Knjižnicu slijepih Istre, Teretanu za slijepce Istre. Članovi Udruge slijepih Istarske županije u proteklom su periodu osnovali: Planinarsko-rekreativni klub slijepih Istarske županije, Sportsku udrugu slijepih „Učka“ Pula.

Biskup Kutleša uručuje ček od 60.000,00 kuna
Zlatku Kuftiću

L: Ciljevi, misija i vizija Udruge?

Osnovni su ciljevi Udruge: učlanjivanje slijepih osoba radi njihova uključivanja u samostalan život i rad, promicanje, razvoj i unapređivanje položaja slijepih osoba u svim segmentima života te zaštita njihovih prava i interesa kao dijela temeljnih ljudskih prava, a osobito dostojanstva, jednakih mogućnosti, primjene univerzalnog dizajna i pristupačnosti, ravnopravnosti i nediskriminacije te života u zajednici uz podršku, pružanje informativne, edukativne i ostale stručne potpore u socijalnoj i humanitarnoj djelatnosti i zaštiti interesa osoba s oštećenjem vida, djelovanje za opće odnosno javno dobro slijepih osoba.

Misija je Udruge: promicanjem i provedbom antidiskriminacije, jednakih mogućnosti i univerzalnog dizajna pridonijeti afirmaciji slijepih osoba u Istarskoj županiji.

Vizija kojoj se teži jest društvo u kojemu će se poštivati dostojanstvo svake osobe, njegovati međusobno uvažavanje i solidarnost i u kojemu biti slijep neće značiti 'manje vrijedan', već 'različit'.

L: Što biste izdvojili kao glavne probleme s kojima se Udruga susreće u svakidašnjem životu?

Arhitektonske i druge barijere u gradovima i općinama Istarske županije za osobe oštećena vida, obrazovanje slijepih osoba, zapošljavanje slijepih osoba, inkluzivni dodatak koji je najmanji od svih država Europe, i u regiji: Albanija, Bosna i Hercegovina, Makedonija, Slovenija, Srbija, zakonsko financiranje rada Udruge.

L: Kakva je suradnja s vlastima jedinica lokalne i područne samouprave?

U odnosu na druge udruge slijepih RH možemo biti zadovoljni, ali daleko od toga da ne bi moglo biti bolje.

L: U kojoj je fazi izgradnja i opremanje Regionalnog centra inkluzivnog turizma – Cukrići i „Kuće svjetla“?

Radi se na završetku izgradnje sportsko-rekreativnog objekta „Kuće svjetla“, a trenutno se radi na postavljanju keramike i unutarnje stolarije za što su osigurana finansijska sredstva, na sanaciji suhozida oko cijelog Centra, sređivanju staza za šetanje, na opremanju šest apartmana (montažnih kućica), završetku sportskih sadržaja sa stazom za tandem bicikle, igrališta za košarku za slike, na završetku uređenja zelene površine, uređenju multisenzornog botaničkog vrta prilagođenog osobama oštećena vida – Cukrići – Višnjan, na završetku nogometnog igrališta sa zvučnom loptom, terena za radioamatere, izvode se soboslikarski radovi građevinskog objekta, kupovina sanitarija, kupnja i postavljanje alarmnog sustva, parlaftona, videonadzora, razglaša, televizijske antene, telefonske centrale, opremanje glavnog objekta namještajem. Udruga slijepih Istarske županije već nekoliko godina radi na projektu Edukacijsko rehabilitacijski centar slijepih Istre – Regionalni centar inkluzivnog turizma – Cukrići (LUČ Eduka – Cukrići). Trenutne su aktivnosti projekta prikupljanje sredstava za završetak izgradnje objekta „Kuće svjetla“ i uređenje Centra koji se provode aktualnom fazom ovog projekta nazvanom „Vi ste naše svjetlo“, a koja obuhvaća prikupljanje sredstava putem telefonskih poziva na broj 060 988 988 koji je dobiven putem tvrtke IT Jedan d.o.o. na neodređeno vrijeme. Cijena poziva iznosi 6,25 kn po pozivu, bilo iz fiksnih ili mo-

bilnih mreža (uključujući PDV) i možete čuti detaljnije informacije o Centru u Cukrićima koje će vam reći glumac Dubravko Sidor. Napominjemo da se cijena ove usluge tarifira po pozivu, a ne po minutama.. Projekt „Vi ste naše svjetlo“ podržali su: predsjednik Republike Hrvatske, gospodin Ivo Josipović, potpredsjednica Vlade i Ministrica socijalne politike i mladih gospođa Milanka Opačić te župan Istarske županije Valter Flego.

L: Caritas Porečke i Pulske biskupije pomaže Udrudi kad god je to moguće. Zadnji u nizu bio je i humanitarni koncert „Istra nadbiskupu Josipu Pavlišiću“ u Pazinu 20. 12. 2014., a za potrebe vaše udruge. Kakvi su dojmovi s tog koncerta?

Vrlo emotivni, vrlo uspješni, a donacija je od izuzetno velikog značaja za završetak izgradnje „Kuće svjetla“ koja nije namijenjena samo slijepim osobama, nego i ostalim ljudima s invaliditetom.

L: Što posebno smatrate važnim za vašu udrugu kako bi značajnije bila načočna u društvu te kako bi se svi više senzibilizirali za potrebe članova vaše udruge?

Veća podrška zakonodavne vlasti, time bi bilo omogućeno više aktivnosti za dobrobit slijepih osoba te bi se ne samo slijipe osobe nego i ostale osobe s invaliditetom više uključivale u svakidašnji život.

L: Tko je zapravo Zlatko Kuftić i što još ne znamo o njemu?

Imam 62 godine, a čak 35 godina aktivnog rada u Udrudi slijepih, od čega 30 godina volonterskog rada.

Rođen sam u selu Kuftići nedaleko Pule 1953. godine kao najmlađi od petero djece. Ljudi kažu da se za jednu sekundu može dogoditi nešto što se ne događa u sto godina. Jednog proljetnog dana 1963. godine, kao desetogodišnji dječak u bezazlenoj igri pao sam u vapno i povrijedio oči. Nisu pomogli ni liječenje ni kirurška intervencija. Nažalost, ostao sam slijep na oba oka. I tada počinje ona uporna borba pripreme za život, da život ne bude samo puka egzistencija, već sadržajem i društveno korištan jer se samo na taj način lakše podnose sve osobne poteškoće.

L: Školovanje i prvo zaposlenje?

Bio sam vrijedan i uporan učenik. Osnovnu školu pohađao sam u Divišićima i Centru za odgoj i obrazovanje «Vinko Bek», a u međuvremenu sam bio i na liječenju u bolnici u Skoplju, gdje sam podvrgnut ponovnoj operaciji. Nakon liječenja odlazim u Osijek gdje završavam školu za kvalificiranog telefonista. I tako nakon niza neuspjeha u liječenju, jedna velika

Trenutna faza "Kuće svjetla"

radna pobjeda koja mi donosi osjećaj sigurnosti i samostalnosti.

Prvo zaposlenje u Puli dobivam 1971. godine u Industrokemu, a 1977. u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje Podružnica Pula i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje Područni ured Pazin – Ispostava Pula, a s 31. 12. 2007. godine odlazim u mirovinu. U radnoj sredini vrlo sam aktivan u sindikatu, Stegovnoj komisiji, Radničkom savjetu, a bio sam i delegat u bivšem SIZ-u socijalne zaštite. Od 1980. godine delegat sam u Skupštini Udruge slijepih i tako započinje moj boj, ali ne za "fotelju" već za bolje sutra slijepog čovjeka.

L: Član ste, tajnik, predsjednik mnogih udruga?

Danas sam u ulozi predsjednika Udruge slijepih Istarske županije, dopredsjednika Hrvatskog saveza slijepih, člana Skupštine i Izvršnog odbora Hrvatskog saveza slijepih, član Povjerenstva za osobe s invaliditetom Istarske županije kao predstavnik slijepih i slabovidnih osoba, tajnik Planinarsko-rekreativnog kluba slijepih Istarske županije i tajnik Udruge slabovidnih osoba Istarske županije, član Upravnog vijeća Istarskog foruma udruga osoba s invaliditetom, član Izvršnog odbora Sportske udruge slijepih „Učke“ Pula, aktivan sudionik u svim manifestacijama u USIŽ-u Pula. Od 22. veljače 2003. godine voditelj sam Edukacijsko-rehabilitacijskog centra slijepih Istre – Regionalnog centra inkluzivnog turizma - Cukrići (LUČ Eduka – Cukrići), prvog takvog karaktera na području Republike Hrvatske. Tako je teren u Cukrićima sportsko-rekreativnim objektom «Kuća svjetla» od obrasle šume za vrlo kratko vrijeme postao izletište, kako za slijipe osobe, tako i za ostale osobe s invaliditetom

L: Uvijek na usluzi drugima?

Nastojim pomoći koliko mogu i tu se ne štim. Za vrijeme Domovinskog rata u Republici Hrvatskoj neki su slijepi izbjegli i prognani našli svoji novi dom u Istarskoj županiji. Zajedno s drugima odmah sam

I faza izgradnje "Kuće svjetla"

priskočio upomoć uključivši ih u aktivnosti Udruge i pomažući im skromnim finansijskim sredstvima. Prilikom dolaska broda iz Dubrovnika u Pulu, smjestio sam majku s dvoje djece (jedno dijete je imalo tri i pol godine, a drugo sedam dana), privremeno u svoj stan, a po potrebi sam s obitelji pomagao i drugim prognanima i izbjeglima.

L: Za svoj ste predan rad primili i mnoga priznanja?

Drago mi je da mogu pomoći, a za priznanja su zaslužni svi s kojima radim. Mogu nabrojati neka priznanja: srebrna medalja povodom 30. obljetnice Udruge, plaketa povodom 50. obljetnice Udruge i zlatnik s likom Louisa Braillea povodom 60. obljetnice postojanja Udruge slijepih Istarske županije, nagrada «Veljko Vlahović» Republičke konferencije za rehabilitaciju i zaštitu invalida u SR Hrvatskoj za zalaganje i postignute rezultate na području rehabilitacije i zaštite osoba s invaliditetom u Hrvatskoj, nagrada „16. lipanj“ Hrvatskog saveza slijepih Zagreb za životno djelo, priznanje za dugogodišnje djelovanje od strane Hrvatskog saveza slijepih, zahvalnice Društva tjelesnih invalida Općine Pula, Udrženja slijepih Krapinsko-zagorske županije, Udruge slijepih Karlovačke županije te Svečanu povelju Grada Pule. Bio sam predložen za odličje „Red Danice Hrvatske s likom Katarine Zrinske“ za zdravstvenu i socijalnu skrb i promicanje moralnih i društvenih vrijednosti koju dojavljuje Republika Hrvatska, a koje sam i dobio 1. srpnja 2011. godine.

L: Zahvaljujem Vam na ovom razgovoru uz poruku da su stranice Ladonje uvijek otvorene za sva Vaša nastojanja u poboljšanju rada Udruge!

Evangelje života i drama pobačaja (I. dio)

Tek što mi do ušiju doprije glas tvoj, zaigra mi od radosti dijete u utrobi.” (Lk 1,44) Jedno je nerođeno dijete prvo primilo Kristov navještaj – Isus još u Gospinoj utrobi daruje radosnu vijest nerođenom Ivanu Krstitelju. Maleni Ivan nije mogao ne zaigrati od radosti jer je došao u prisutnost Onoga koji donosi evanđelje života i naviješta da je svačiji život važan, nezamjenjiv, svet... da i on još nerođen posjeduje dostojanstvo jer je stvoren na sliku Božju. „Siromasima se navješćuje evanđelje.” (Mt 11,5) Nerođeno je dijete najsiromašniji među siromasima – riječ je o posve nevinu i nezaštićenu biću, sasvim upućenu na skrb drugoga. Gospodin govori proroku Jeremiji, ali i svakom čovjeku: „Prije nego što te oblikovah u majčinoj utrobi, Ja te znadoh; prije nego što iz krila majčina izade, Ja te posvetih.” (Jr 1,5) Poganski svijet, kako antički, tako i suvremen, obezvrjeđuje čovjeka. U antici rašireni fenomeni, poput čedomorstva, ropstva, odbacivanja starih i nemoćnih danas dobivaju svoje nove oblike. Npr. u Belgiji je u prosincu 2013. legalizirana eutanazija djece. Neke ankete pokazuju da čak $\frac{3}{4}$ Belgijanaca podržava i eutanaziiju bolesnog djeteta bez njegova pristanka. Danas je u svijetu oko 14 milijuna djece žrtvom trgovine ljudima, od čega 80 % u prostituciji. Brojni se suvremeni etičari otvoreno zalažu za mogućnost čedomorstva, trgovanje nerođenima, pedofilije... To je tolika tama i izgubljenost čovjeka!

I što je tama veća, to se jasnije uviđa sjaj evanđelja života – prije svega nade koju donosi siromasima: nerođenima, hendi-kepiranima, starima; svima onima koje društvo odbacuje. Za Krista oni nisu bezvrijedni, beskorisni. Štoviše, Krist, govoreći o smislu križa, otkriva da oni po svojim patnjama sudjeluju u Njegovoj muci i djelu spasenja. Krist je razapet u njima. Rane su toga čovjeka, djeteta i Kristove rane, i dirajući njih, dodirujemo samoga Krista. *Duboka je istina da je patnja nevinih ona koja drži ovaj svijet.* (Post 18,32)

Evanđelje života svjetlo je za čovjeka koji svojim snagama ne može dati smisao životu i izgraditi humano društvo. Nije tu riječ o nekakvoj duhovnoj kozmetici već o pitanju života i smrti, i to u najdoslovnijem biološkom smislu: narodi koji su odbacili Kristov nauk izumiru, ubijaju svoju djecu i nemoćne. Gdje se odbacuje Boga, gubi se i čovjek.

„Jao onima koji zlo dobrom nazivaju, a dobro zlom.“ (Iz 5,20) Danas se frazom

žena ima pravo na izbor, pobačaj predstavlja nešto pozitivno, dostignuće civilizacije u oslobođenju žene. Pravo na što? Nikakve jezične akrobacije ne mogu sakriti istinu pobačaja: nije riječ o uklanjanju nekakvog produkta začeća, već o uništenju vlastitog djeteta. Današnja znanost, promatraljući koordiniranost, stupnjevitost i neprekinitost razvoja ljudskoga organizma od prve zigote do trenutka smrti, nepobitno dokazuje da ljudski život počinje začećem. U času začeća oblikovan je jedinstven genetski kod novog ljudskog bića, srce nerođenog kuca već 21. dan od začeća, 40. dan bilježe se prvi moždani valovi. Ne postoji nikakva čarolija da se putovanjem duž porodajnog kanal “nakupina stanica” odjednom pretvori u ljudsko biće. *Ljudski embrij i fetus nisu nikakva potencijalna ljudska bića, već ljudska bića s velikim potencijalom ispred sebe.* A kao ljudska bića dosljedno su i nositelji ljudskog dostojaanstva iz kojega izvire pravo na život. Kolikim je ljudskim bićima danas negirano ovo temeljno pravo?

U 10 minuta, koliko je otpriklike potrebno za pročitati ovaj članak, u svijetu će kri-rurškim pobačajem biti uništeno oko 800 nerođene djece čije srce već kuca. Godine 2012. u pulskoj bolnici izvedeno je 1365 poroda, a evidentirano je 614 pobačaja. U ovaj broj ne ulazi velik broj ilegalnih kri-rurških pobačaja, a koliko ih je tek uzrokovanih spiralom i abortivnim pilulama (Escapelle, Norlevo, RU-486, Metatrexat) koje neki pogrešno nazivaju samo kontracepcijskim, iako je medicinski jasno da, naprimjer, *pilule za dan poslije* najčešće ne sprečavaju začeće, već implantaciju nastalog embrija. Kako to da danas toliko brinem o zaštiti okoliša, a uporabom *anti-baby pilula*, zapravo ljudskih pesticida, uništavamo ekologiju svoga tijela. Inače, Istarska županija ima najveću stopu pobačaja u Hrvatskoj.

Slažem se da treba braniti ženino pravo na slobodu. Nitko nema pravo name-tati ženi za koga će se udati, gdje će raditi ili koje će vjeroslovje biti. Ipak, treba primijetiti da fraza *pravo na izbor* ignorira očitost da nisu svi izbori ispravni. Ako opravdavamo pobačaj ženim stavom da ona to nerođeno dijete ne želi, možemo onda dovesti u pitanje i neželjeno dojenče, neželjenog invalida, kao i neželjenu staricu. U Americi u 19. stoljeću za vrijeme de-bate o pitanju robova, oni koji su se protivili ropstvu bili su etiketirani kao protivnici slobode. Zagovornici *prava na izbor* go-

rili su: „Ako ne želiš posjedovati roba, dobro, ali nemoj meni nametati svoj moral.“ Štoviše, američki je Vrhovni sud u slučaju *Dred Scott protiv Sandforda* 1857. god. crnce praktički proglašio neljudima i usporedio ih s konjima. Može se povući paralela s današnjim oduzimanjem prava na život nerođenom djetetu i njegovim proglašavanjem “nakupinom stanica”. Nažalost, zaboravlja se da je svrha prava zaštita slabijeg te se previда pravo žrtve na izbor: crnci nisu odabrali ropstvo, kao što i nerođeno dijete nije odabralo pobačaj. Pobačaj se opravdava i govorom da je to u najboljem interesu djeteta jer mu se neće moći omogućiti zadovoljavajuća kvaliteta života. Što to znači? Uzeti mu jedino što ima – život! Siromaštvo se ne rješava ubijanjem siromaha.

Trudnoća nije bolest ili sramota, ali je zato pobačaj prijetnja ženini zdravlju: uz moguće brojne komplikacije, studije o poslijeabortivnom sindromu jasno pokazuju razarajući utjecaj pobačaja na psihu žene. Svaki pobačaj ima najmanje dvije žrtve: ne uništava samo dijete, već ranjava i ženu, a onda i njezinu partnera, buduću djecu. U raspravama se često navodi slučaj silovanja. Smatram silovanje teškim zlodjelom i vrijednim najstrože kazne. Ipak, moramo se upitati je li moralno dopušteno u toj teškoj situaciji povrijediti prava na integritet, trećoj nevinoj osobu oduzeti temeljno ljudsko pravo – pravo na život? Smatramo da nije pravedno sinove i kćeri kažnjavati zbog grijeha njihovih očeva.

Povjesno gledajući, prve su se feministice protivile pobačaju i označavale ga kao krajnju eksploataciju žene. U mnogim zemljama, poput Kine ili Indije, provode se testiranja kako bi se utvrdio spol djeteta – ako je djevojčica, pobaci ju se. Zbog toga je u ruralnim dijelovima Kine omjer rođenih dječaka i djevojčica 4:1. *Pobačaj je postao najdjelotvornije oruđe seksizma.* Hitno nam je potreban obnovljeni feminizam koji će vrednovati ženu u njezinoj specifičnosti i afirmirati dostojanstvo majčinstva.

Kaže se: „Žena ima slobodu odlučiti o pobačaju.“ Ipak, paradoksalno je što ga većina žena koje se odluče za njega, izabiru u uvjerenju da im je to jedini izlaz, tj. da nisu slobodne. Kolike trudnice pobace zbog prisile koju na njih vrši partner, obitelj, bojeći se za posao ili uvjetovane zahtjevom socijalnog radnika. *Trudnice ostavljamo same, licemjerno im nudeći "brzo rješenje".* Cijelo društvo pozvano je cijeniti i štititi ženu, pomažući joj tijekom trudnoće i kasnije, kako bi odabrala ono što je najbolje za nju i dijete, a to je uvijek život. Ako neće biti u mogućnosti skrbiti za dijete, može ga uvijek dati na usvajanje obitelji koja će se brinuti za njega. U Hrvatskoj na svako dijete u domu dolaze četiri potencijalna posvojitelja.

Fenomen pobačaja možemo analizirati sa sociološke, psihološke, medicinske razine, ali mudrost vjere omogućuje nam doći do korijena problema. Ondje stoji đavlova mržnja prema Bogu koja se prelama na čovjeka. Naime, muž i žena u bračnom zajedništvu koje rađa trećim djetetom na neki način bivaju ikonom Presvetoga Trojstva, a postaju i sudionici u Božjem djelu stvaranja. „Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, muško i žensko stvori ih.“ (Post 1,27) *Ženina utroba je svetište života* i stoga đavao upravo tu napada ženu – najprije je kontracepcijom nastoji učiniti besplodnom, a ako se začeо novi život, onda ga uništiti pobačajem.

Đavao, čovjekoubojica i lažac, drži nas u ropstvu pomoću mnogih stvari: želje za užitkom, moći, bogatstvom, ali prvenstveno strahom. Što govori trudnici: dijete će ti oduzeti budućnost, karijeru; roditelji će te prezreti, dečko će te ostaviti; što će ljudi reći ako rodiš treće dijete... Gospodin govori drugačije: „Ne boj se, Ja sam s tobom.“ Krist čovjeka oslobađa straha i ospozobljuje ga da se dade za drugoga, ljubi, prihvati život. I trudnica pomalo uviđa da ona i djetetov otac nisu jedini roditelji tome djetetu, već da je tu Bog, kojem je stalo do tog djeteta više negoli ikome, i da će On providjeti. Ali treba povjerovati, u nekim situacijama izgleda da je takva vjera protiv svake ljudske nade, a upravo se tu događaju spasenje i Božja čudesna – ondje gdje je „luda“ vjera.

Statistike pokazuju da više od 80 % trudnica, koje su se odlučile pobaciti, nakon što na zaslonu ultrazvuka vide svoje nerođeno dijete, odustane od pobačaja. *Ženi ultrazvuk omogućuje uvidjeti da fetus*

nije „nešto“, već „netko“ – *njezino dijete.* Stoga su brojna savjetovališta za trudnice nabavila ultrazvučne aparate. Neki će kazati: „To pobačaj čini još traumatičnijim za ženu.“ Uz primjedu da je pobačaj svakako najtraumatičniji za dijete, možemo se pitati zašto je tako traumatičan i za ženu? Većina ljudi ne shvaća poput filozofa Petera Singera ili J. J. Thomsona koji će reći: „Znam da je to dijete, ali i dalje tražim pravo ubiti ga.“ Unatoč svim mogućim racionalizacijama, duboko u sebi žena osjeća da je to njezino dijete i da ga pobačajem uništava i da time čini nešto jako pogrešno. Ali nema snage pobijediti strah koji joj ulijeva đavao da će joj dijete biti na prokletstvo. Biblijsko je gledanje na dijete sasvim suprotno, ono je uvijek viđeno kao ono po kojem dolazi Božji blagoslov. „Sinovi su Gospodnji dar, plod utrobe njegova je nagrada.“ (Ps 127)

Za nekoliko godina u Hrvatskoj se može očekivati otvaranje velike rasprave o pobačaju koja će polarizirati društvo. Nekoliko je čimbenika koji će doprinijeti tome: u Hrvatskoj se neočekivano brzo oblikuje jedan bazičan pokret za zaštitu života i majčinstva, napose među mladima (zanimljiv je fenomen da mladi u odnosu na starije generacije zahtijevaju puno veću restriktivnost po pitanju pobačaja), rasprave oko priziva savjesti i nadolazeće rasprave u Europskom parlamentu, te najava revizije zakona o pobačaju iz 1978. godine. Djelovanjem udruga, poput Betlehema, Djetešće na sunašće, Obiteljskog centra, Gabrijela, obiteljskih savjetovališta, učinjene su velike stvari u pružanju pomoći trudnicama i zaštiti nerođenih. (*Eligio Belullo*) (nastavlja se)

Dodijeljene stipendije Biskupijske zaklade „Blaženi Miroslav Bulešić“

Porečka i Pulaska biskupija podijelila 104 stipendije učenicima osnovnih i srednjih škola te studentima; 568 500 kuna uloženo je u mlade, u obrazovanje, u budućnost.

Usubotu 20. prosinca 2014. u Pazinskom kolegiju podijeljene su stipendije novoosnovane Biskupijske zaklade „Blaženi Miroslav Bulešić“. Stipendije je uručio porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša. Okupljenim dobitnicima stipendija obratio se ravnatelj Caritasa Porečke i Puliske biskupije vlč. Željko Zec, koji je izrazio radost što se umješnim pristupom ekonomskom poslovanju Biskupije pronašlo sredstva kako bi se dodjelom učeničkih i studentskih stipendija pomočilo obiteljima slabijeg imovinskog stanja. U nastavku je predstavio Zakladu te na poseban način istaknuo da Zaklada nosi ime našeg najmlađeg blaženika, svećenika Miroslava Bulešića, koji nije „savio kičmu“

nego je ostao vjeran Bogu i vrednotama „koje mu“, znao je, „nikto ne može oduzeti“. Vlč. Zec je pozvao dobitnike stipendija da opravdaju primljeni dar tako što će ozbiljno prionuti učenju te jednog dana postati aktivni i odgovorni članovi Crkve i društva.

Na poziv voditeljice programa, vjero- učiteljice Nele Peteh, nazočnima se zatim obratio ordinarij mons. Dražen Kutleša koji je naglasio kako se ovim stipendijama željelo pomoći i onima koji uobičajeno ne bivaju obuhvaćeni studentskim stipendijama, obiteljima učenika osnovnih i srednjih škola. Željeli smo da dobitnici ovih stipendija osjete radost primanja, ali i da razviju svijest radosti darivanja te jednoga dana budu oni sami spremni pomoći potrebnim

ma. „Kao što svi mi nismo zaslužili Božju milost, ali nam je On obilno daruje, tako i vi, djeco, budite svjesni da niste zaslužili sve što vam roditelji pružaju. Stoga smo ovom novčanom pomoći htjeli pomoći vašim roditeljima da se za ovaj Božić u vašim obiteljima osjeti veća radost zbog primljenog dara“, rekao je Biskup. Biskup je zatim svakom dobitniku osobno uručio potvrdu o dodijeljenoj stipendiji. Dodijeljeno je 29 stipendija po 3000 kuna učenicima osnovnih škola, ukupnog iznosa 87 000 kuna, 27 stipendija po 5000 kuna učenicima srednjih škola, ukupnog iznosa 135 000, 47 stipendija studentima, po 7000 kuna, ukupnog iznosa 329 000 kuna te jedna stipendija za poslijedoktorsku specijalizaciju u iznosu od 23 500 kuna. Uime dobitnika stipendija riječi zahvale Biskupu i dijezanskom Caritasu izrekla je Lidija Košeto. Uručenje stipendija popraćeno je prigodnim glazbenim programom Zbora Kerubini iz Raše. Biskupijska zaklada „Blaženi Miroslav Bulešić“ za pomoć učenicima i studentima osnovana je na duže razdoblje Odlukom biskupa mons. Dražena Kutleše, 1. listopada 2014. u skladu sa Zakonom kanonskog prava kann. 1299. - 1310. Zaklada djeluje kao nesamostalna nabožna zaklada. Osnivač je zaklade Porečka i Pulaska biskupija, sjedište je zaklade u Pazinu. Vođenje je Zaklade povjereno Caritasu Porečke i Puliske biskupije. Odgovorna je osoba Upravitelj Zaklade, ravnatelj Caritasa Porečke i Puliske biskupije vlč. Željko Zec.

Molbe za dodjelu novčane pomoći kandidati dostavljaju u pisani obliku u predviđenom roku za zaprimanje molbi, od kolovoza do kraja studenog, u sjedište Zaklade na adresu Caritasa Porečke i Puliske biskupije. Sve potrebne formulare te detaljne upute za podnošenje molbe moguće je preuzeti u Caritasu Porečke i Puliske biskupije ili na ovoj mrežnoj stranici biskupije, www.biskupija-porecko-pulsa.hr. (G. K.)

Sv. Nicefor „dočekuje“ putnike na ulazu u svoj grad

PIĆAN U utorak 30. prosinca 2014. u Pićnu je obilježen blagdan sv. Nicefora, prvog biskupa nekadašnje Pićanske biskupije. Mismo slavlje tom je prigodom predvodio pićanski župnik preč. Antun Kurelović. Tijekom mise održan je i ofer, čašćenje relikvija sv. Nicefora. Po završetku misnog slavlja blagoslovljene su ploče s likom sv. Nicefora postavljene na obje prilazne ceste koje vode prema tom drevnom gradiću. U svakom svetcu častimo Isusa Krista, i oni su nam, svaki nekom svojom posebnošću, poticaj na dobro i poticaj da slijedimo njihov primjer u življenju prema Kristovu nauku, naglasio je u homiliji preč. Kurelović. O sv. Niceforu postoji puno predaja, a veoma malo podataka jer u povijesti se o svetcima prenosilo samo što je ljudima bilo bitno, njihov specifičan način života zbog kojeg su bili uzor u nasljedovanju Isusa Krista ili neka druga specifičnost u svezi s njihovim životom, naglasio je Propovjednik. Ove je godine blagdan sv. Nicefora posebno radosna prigoda jer su napokon postavljene ploče s likom sv. Nicefora na obje prilazne ceste. Na ploče je stavljena fotografija kipa sv. Nicefora koji se nalazi u pićanskoj župnoj crkvi. Župnik je istaknuo sudjelovanje Gradskog vijeća i Župnog pastoralnog vijeća u realizaciji projekta postavljanja tih ploča. Grafičku je realizaciju izradio David Ivić. Po završetku misnog slavlja, na zapadnoj prilaznoj cesti Pićnu, župnik je novopostavljeni ploču blagoslovio u nazočnosti župnih suradnika. Sadašnji je naslovni biskup povijesne Pićanske biskupije mons. Valentin Pozaić, pomocni biskup zagrebački. (T)

Tribina "Vjera i znanost"

Tema "Razvedeni i ponovno oženjeni - stanje i perspektive", predavač dr. Josip Grbac

LABIN DONJI U crkvi sv. Franje, na blagdan Bogojavljenja, 6.1.2015., u 16 sati u sklopu tribine "Vjera i znanost", održano je drugo predavanje na temu: "Razvedeni i ponovno oženjeni: stanje i perspektive" na kojoj je predavač bio dr. Josip Grbac, redoviti profesor moralne teologije u Rijeci. Povod predavanju je "bura" koju su izazvale rasprave na biskupskoj "(pred)sinodi" (2014.) te vrijeme razmišljanja i molitve koje je na tu temu ostavio papa Franjo teologizma, ali i cijeloj Crkvi do biskupske sinode krajem 2015. Tako smo i mi, vođeni predavanjem dr. Grpca, razmišljali o širokoj lepezi raznih tema i odgovora ili naznaka koje su dosad glede toga doticane. Predavač je naglasio da je sinoda savjetodavno tijelo: ne donosi odluke. U tom smislu ni on ne može davati nekakva konačna rješenja ni zaključke. Da nam približi širinu tematike i kako je to teško izreći u 45 ili 60 minuta, rekao nam je da on o tome studentima na fakultetu predaje cijeli semestar.

Predavanje je pokazalo koliko je problematika teška, raznovrsna i koliko duboko zadire u mnoga područja koja treba uskladiti, kad se o tome razgovara. Ponekad mi, koji smo nedovoljno stručni, pomicamo da možda ovo ili ono stručnjaci nisu uzeli u obzir, no kad se posluša ovakvo predavanje, vidiš da je rečeno i promišljeno puno toga što prosječnom čovjeku ne padne ni na pamet. Predavanje je kod više osoba potaknulo (*Post festum!*) da potraže savjet župnika za neke druge ženidbene situacije koje su bile zanemarene, a ne tiču se izravno ove teme, već su njome pozitivno potaknute. (Bib)

Susret u crkvi sv. Franje

LABIN DONJI Crkva se raduje svim svojim članovima i oni se raduju njoj. Zato je nakon što su osigurani preduvjeti, a to je dobra volja djelatnika centra "Liće Faraguna", roditelja, skrbnika i volontera, župnika i župnih suradnika te pošto je napravljena pristupna rampa 6.11.2014., ostvaren susret u ovoj crkvi za štićenike ovog centra. Bilo je petero djece s pratnjom. Dogovoren je da će u proljeće biti novi susret na zadovoljstvo sviju. (Bib)

HUMANITARNI KONCERT

„Istra nadbiskupu Josipu Pavlišiću“

PAZIN Tradicionalni božićni humanitarni koncert Caritasa Porečke i Pulskog biskupije održan je u subotu 20. prosinca 2014., u popodnevnim satima u sportskoj dvorani Pazinskog kolegija. Geslo ovogodišnjeg koncerta bilo je „Istra nadbiskupu Josipu Pavlišiću“, prigodno uz obilježavanja stote obljetnice rođenja riječkog nadbiskupa rođenog u Istri, u selu Srbljani nedaleko Pazina. Prihod koncerta, uvećan dodatnim prilogom dijecezanskog Caritasa i Biskupije u visini od 60 000 kuna, doniran je za potrebe slijepih Istarske županije. U dvojpolasnom programu predstavio se unikatni varijetet, šarolika plejada izvođača, različitih glazbeno-scenskih žanrova, svih dobnih skupina, iz svih dijelova Istre. Uz gotovo 1500 posjetitelja, od kojih su neki došli autobusima zajedno sa svojim župnicima, koncertu je nazočio porečki i pulski biskup mons. Dražen Kulješa, biskup u miru mons. Ivan Milovan, dogradonačelnica Pazina Mirjana Galant te drugi predstavnici crkvenih i civilnih

upravnih struktura. Koncert je otvorio Združeni crkveni zbor „Umag-Trviž-Stari Pazin“ himnom „Lijepa naša“ te svečanom pjesmom „Krasna zemljo, Istro mila“.

Ravnatelj Caritasa vlč. Željko Zec

Nakon uvodnog pozdrava okupljenima voditeljica Paola Baričević kratko je predstavila Udrugu slijepih i slabovidnih osoba Istarske županije. U svom pozdravnom obraćanju ravnatelj dijecezanskog Caritasa vlč. Željko Zec spomenuo je značajnije aktualne projekte Caritasa, između ostalog i prilog od gotovo milijun kuna za pomoć ljudima u poplavljenim područjima, te je napose izrazio zadovoljstvo činjenicom da je pri nedavnom posjetu Porečkoj i Pulskoj biskupiji ravnatelj Caritasa Đakovačko – osječke nadbiskupije vlč. Ivica Rebić rekao kako je Istra bila prva od hrvatskih biskupija koja je reagirala slanjem pomoći u poplavljena područja. Vlč. Zec je spomenuo i podijeljene stipendije Biskupijske zaklade „Blaženi Miroslav Bulešić“ te još 50 000

kuna prethodno doniranih Udrudi slijepih Istarske županije za dovršenje radova na Kući svjetla u Cukrićima.

Djeca iz glazbene radionice Udruge Vocalistra, uz gitarsku pratnju Ivana Lucha i Petra Goloba, te pod dirigentskim vodstvom prof. Marice Ursić izvela su pjesmu „Mi želimo uzdići Isusa“. Solistica Sara Ursić, uz pratnju Ivana Lucha, otpjevala je „Da sam ja netko“. Vokalna skupina Rožice i Zbor Pazinskog kolegija što je plod suradnje Gimnazije i strukovne škole „J. Dobrije“ iz Pazina, Pazinskog kolegija - klasične gimnazije i Udruge Vocalistra, otpjevali su pjesmu „Open the eyes“. Gitaru je svirao Ivan Luch, bas Daren Gnajtović, cajon (udaraljke) Josip Golob, drugu gitaru Petar Golob, a skupinu vodi prof. Marica Ursić. Uslijedio je plesni nastup mlađe i starije grupe KUD-a „Savićenta“ iz Svetvinčenta koji su otplesali „Balun“ i „Balo de kušin“. Istarski kantautor zabavne glazbe Serđo Valić predstavio se trima svojim aktualnim uspješnicama, „Zakantaj Istro“, „Kome

sam se zamjerio ja“ i „Kad ti jave“. Pjevači iz muške klape „Brnistra“ iz Pule izveli su „Da bi udrile sve fortune“ te božićni pučki napjev „Zdravo budi mladi kralju“ u aranžamanu Ljube Stipišća Delmate.

Sjećanja na nadbiskupa Josipa Pavlišića

Potom je biskup u miru Ivan Milovan iznio svoja sjećanja na nadbiskupa Josipa Pavlišića. Mons. Milovan je podsjetio kako je nadbiskup Pavlišić ulagao velike napore u obnovu Crkve, obnovu vjerskog života svojih župljana nakon Drugog svjetskog rata, unatoč svim poteškoćama s kojima se, zajedno s narodom, suočavao. Obnavljao je crkvene objekte, brinuo za sjemeništare u Pazinu, od najosnovnijih potreba prehrane, a potom i o svemu ostalom. Isto je, nažalost, morao raditi i 1991. na području Riječko-senjske nadbiskupije, na prostoru zahvaćenom oružanim sukobom tijekom Domovinskog rata i teškom obnovom nakon toga. Mons. Milovan je naglasio kako

je nadbiskup Pavlišić bio velik autoritet u narodu, no, naravno, nisu izostale i namjere onih koji su ga se htjeli riješiti u tim turbulentnim vremenima, što se nerijetko događalo istaknutim katoličkim ličnostima. Bio je čovjek iz naroda i za narod, naglasio je mons. Milovan. Nakon govora biskupa Milovana sljedeći je glazbeni broj, pjesmu „Iznad oblaka“, otpjevala mlada glazbena nada Nikolina Kuhar. Kvartet „Istria“ iz Labina, uz mandolinu, gitaru, harmoniku i kontrabas, izveo je zabavne evergreene „Ružo moja crvena“, „Samo anđeli znaju“ i „Ne diraj moju ljubav“. Mladi glazbenik Gianluca Draguzet, učenik Pazinskog kollegija, otpjevao je pjesmu „Zavoli me“. Uz harmoniku, akustičnu gitaru, kontrabas i akustične bubnjeve grupa „Naftalin“ iz Pazina predstavila se publici pjesmama „Noćas“, „Zar ne znaš“ te božićnom „Bijeli Božić“ u prepejev Ivice Šerfezija. Mirta Krnsnik iz Pazina otpjevala je pjesmu „On my own“, a zatim su članovi Mješovite vokalne skupine „Nešpula“ iz Pule izveli pjesmu „Naranča“ te „Božićni miksić“. Koncert je zaključio Združeni crkveni zbor „Umag-Trviž-Stari Pazin“ prekrasnom arijom „La

Vergine degli Angeli“ iz Verdijeve „La forza del destino“ te veličanstvenom papinom himnom „Svečan glas“.

Biskup Dražen Kutleša uručio ček sa 60 000 kuna

Nakon završetka glazbenog dijela biskup Kutleša uručio je velik simboličan ček sa 60 000 kuna predsjedniku Udruge slijepih Istarske županije Zlatku Kuftiću, koji je ujedno i predsjednik Udruge i voditelj Edukacijsko-rehabilitacijskog centra slijepih Istre – Regionalnog centra inkluzivnog turizma u Cukrićima. Ček je Biskupu na pozornicu donio Azem Gušani iz Caritasove Kuće milosrđa u Majmajoli. Od prodaje ulaznica za koncert sakupljeno je 38 000 kuna, a razliku do 60 000 kuna osigurao je biskupijski Caritas i Biskupija. Uz prethodno doniranih 50 000 kuna Biskupija je ove godine Udrizi slijepih donirala sveukupno 110 000 kuna. Na kraju su svi izvođači zajedno s cijelom dvoranom zaključili to lijepo glazbeno i humanitarno druženje pjesmom „Zdravo, Djeko“. (Gordana Krizman)

TREBA LI DIJASPORA GLASOVATI ILI NE? STO SVIJET KAZE, DA ILI NE?

Gotovo sve europske i američke zemlje imaju glasovanje dijaspore

Kad sam s rođakinjom išla na glasovanje ovih zadnjih izbora, što smo vrlo brzo obavili, pitala sam je: „Kad bi sada trebali ići glasovati autobusom ili zrakoplovom na neko udaljeno mjesto i još tamo čekati nekoliko sati u redu, bi li ti išla na glasovanje?“ Pogledala me začuđeno i bez razmišljanja odgovorila: „Ne, ni slučajno! Ne bih išla dalje od mog biračkog mjesta, niti bih čekala u nekom dužem redu!“

Vrlo odlučan odgovor ne samo moje rođakinje, već i nekolicine drugih kojima sam postavila isto pitanje. Vjerujem da je to razmišljanje i većine državljana u RH, a većina se njih, bez griznje savjesti, ne želi potruditi otići na glasovanje ni do susjedne ulice. Ali drugima u dijaspori koji to žele vrlo su spremni reći: „Oduzmite im pravo glasovanja.“ Poznato nam je da na izbore izlazi jedva polovica građana ili manje, dok druga polovica kod kuće „spava“. Potrebna nam je veća svijest o važnosti izbora i vlastito razmišljanje za što se opredjeljujemo. Međutim, oni koji su pratili tijek glasovanja u dijaspori, preko medija, posebno preko raznih e-portala, imali su prilike vidjeti vrlo mučne i neugodne i gotovo nemoguće situacije glasovanja hrvatskih birača. Mnogima je to pravo zbog logističkih razloga i udaljenosti bilo uskraćeno. A onima koji su prevalili kilometre i čekali po nekoliko sati u redu, svaka čast i hvala za brigu i strpljenje. Glas dijaspore na izborima nije samo njihovo pravo, nego živi interes kako pomoći Domovini (prije u Domovinskom ratu) danas u ovoj prevelikoj krizi, koja iz dana u dan stvara „novu dijasporu“. Jer, iako neki misle da dijaspora ne bi trebala glasovati, zašto onda gotovo sve europske i američke zemlje imaju glasovanje dijaspore. *Činjenice treba najprije uvažiti, a one kažu: čak 115 država svijeta (a broj stalno raste) omogućilo je glasovanje svojim dijasporama (16 zemalja Amerike, 20 Azije, gotovo sve europske zemlje, 10 zemalja na Pacifiku).*

Glasovanje onih koji žive u inozemstvu seže još u vrijeme Rimskog Carstva. Povijest nam govori da je car August bio prvi koji je omogućio glasovanje za Senat i omogućio pošiljku zapečaćenog glasa u Rim. Povijest je puna ovakvih primjera. U nekim državama ona je uvedena iz poštovanja prema dijaspori koja je dala puno u

borbi za slobodu nacije, kao što je to primjer priznanja onima koji su se borili u Prvom ili Drugom svjetskom ratu. Budući da živimo u vremenu nagašene brige o ljudskim pravima na svim razinama, onda je ustvari govor protiv glasovanja dijaspore govor protiv temeljnih ljudskih prava državljana jedne državne zajednice. Danas je vrijeme kad se i granice brišu i otvaraju se države jedna prema drugoj za boljatik življenja. Hrvatska, dakle, ne bi trebala biti nikakva iznimka, nego slijediti trend većine svijeta. (Dio teksta - fra Jozo Grbeš - SAD)

Nažalost, na ovim su se izborima pokazale još veće poteškoće u ostvarivanju Ustavnog biračkog prava Hrvatima u inozemstvu, a potvrdilo se ono što se govori već dugo vremena: model se izbora u dijaspori mora promijeniti. Bez obzira na razna mišljenja, to je biračko pravo zajamčeno po Ustavu i izbornim zakonima RH i zbog

toga mora biti omogućeno da ga se iskoristi na isti način kao što je to omogućeno onima koji žive u RH. Ovih su se dana javljali brojni ugledni iseljenici i članovi Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan Republike Hrvatske, otvorenim zamolbama za veći broj biračkih mesta i novim suvremenijim prijedlozima za glasovanje, koje su već mnoge zemlje ostvarile. Predložili su da se omogući: veći broj biračkih mesta i glasovanje putem pošte i internetsko glasovanje. Mogućnosti su danas puno veće i bolje i treba ih iskoristiti. Mnoge su države svjesne koliko im znači dijaspora, a posebice u ekonomskom smislu. Hrvati iz dijaspore godinama šalju milijarde dolara i eura. Hrvatska bi to trebala mudrije uvrstiti u svoj program razvoja gospodarstva i bili bi svi zadovoljniji i više ujedinjeni. Zajedništvo nas nikako ne može oslabjeti, već samo ojačati. (A. B.)

KAKO SE SLAVIO BOŽIĆ U ISTRI

Božić je širom Hrvatske proslavljen mirno, dostojanstveno, bez veliko sudjelovanje vjernika na polnoćama i drugim božićnim euharistijskim slavlјima te u skrovitosti obiteljskih domova. Božiću 2014. svoj pečat dala je i predizborna kampanja za izbor predsjednika države pa su kandidati na Božić bili na misama. Je li to bilo zbog vjere u Božićno otajstvo ili zbog stjecanja većeg broja glasova od nas hrvatskih vjernika, to najbolje zna Bog koji je u liku Djeteta Isusa došao živjeti s nama. I onda kada se On rodio u štalici u Betlehemu, ondašnji svijet bio je sasvim poganski. Usprkos tome, došao je spašavati očajnu situaciju čovjeka i cijelog čovječanstva. U Istri se Božić slavio u božićnom ozračju, ali s manje nazočnih vjernika u našim katedralama i župnim crkvama. Osobito su u gradovima izostali mladi i djeca. Kao posvuda u Europi, i u Hrvatskoj, a još više u našoj Istri, Božić i božićni blagdani postaju praznici, dani za provod i razne manifestacije bez spominjanja Isusova rođenja. Za vrijeme boljevičko-komunističkog režima Božić se nije smio ni spomenuti, a još manje javno i hrabro slaviti. Kad je došao dašak demokracije u devedesetim godinama prošloga stoljeća, mnogi su vjernici odahnuli nadajući se da će ponovno slaviti Božić u bezbrižnosti, miru i ljepoti. Ali ta je radost malo trajala. Kada smo ovih dana promatrali kako se u Istri slave Božić i božićni blagdani, osjetili smo da se neke stvari ponavljaju. Vjernici su opet nekako zabrinuti za svoje vjerske slobode, uzrjani, napeti i opterećeni. Ne toliko zbog cjelokupne društvene, osobito gospodarske situacije, nego još više zbog omalovažavanja i vrijedanja vjerskih vrednota. S raznih strana svijeta stižu nam vijesti i informacije da se u školama, dječjim vrtićima, staračkim domovima i uopće u javnim ustanovama, a najviše u državnim medijima, zabranjuje pjevanje božićnih pjesama i postavljanja jaslica. U trgovačkim centrima diljem zemlje, a tako i ovdje u Istri, prodavači su upozorenici da kupcima ne čestitaju: *Sretan Božić i blagoslovjenu Novu godinu*, nego samo: *Sretni blagdani ili Sretni praznici, buone feste...* To zato da se ne bi uvrijedili oni, kao židovi, muslimani, agnostici, ateisti jer kršćanska čestitka smeta njihovim osjećajima ili ideologijama. Neki trgovaci centri bili su otvoreni i na Božić barem do 14 sati. Na glavnim gradskim trgovima, ulicama i pred uredima općina postavljena su osvijetljena i ukrašenadrvca i rasvijetljene velike kugle. No, nije se spominjalo božićnodrvce, nego je to „općinsko drvce“ ili jelka, kugla, rasvjeta, itd. Naставnici i profesori dobili su naputke od Ministarstva obrazovanja, znanosti i sporta RH da se u školama što manje spominju Božić i Isus, a jaslicama nema mjesta. Ondje gdje smije Djed Mraz ili Djed Božićnjak, ne smije Isus!

Najviše nas zabrinjava da i naše istarske kršćanske obitelji sve više prihvataju takav amerikanizirani anonimni Božić. Ispod obiteljskog božićnog drvca umjesto pravih jaslica stavljaju Djeda Mraza, djeće igračke, mobitele, satove, razne paketiće, kompjutore, a oni bogatiji novac i zlatni nakit. Možda se u nekim obiteljima na vrhu jelke ponovno pojavljuje „lijepa partizanska petokraka“, a ispod jelke Maršalova uokvirena fotografija? Božiću 2014. svoj je pečat dao prvi krug izbora za predsjednika države. U nedjelju 28. prosinca 2014. na blagdan sv. Obitelji, Isusa, Marije i Josipa, na župnoj misi bio je izuzetno veći broj prisutnih vjernika. Poslije mise većina ih je otišla na glasovanje. Prema službenim rezultatima SDP-ov kandidat i dosadašnji predsjednik Ivo Josipović dobio je u Istri preko 62 % glasova. Ništa neuobičajeno jer znamo da je istarska regija već desetljećima „crvena SDP-ova utvrda“. Njezinim kandidatima daju svoje glasove mnogi istarski vjernici. Znači li to da oni u crkvi imaju jednu „kršćansku savjest“, a kad dođu pred izbornu kutiju neku drugu, nazovimo je „građansku“. Tako istar-

ski kršćanski puk spašava komunizam u Hrvatskoj. Što reći drugo nego da je to „izborni istarski biser“. Nagrada nam nije izostala. Brzo nakon prvoga izbornog kruga predsjednik je došao u Pulu zahvaliti što su Istrani izabrali njegov „pravi put“ i neka tako učine i u drugome krugu.

Još jedan „božićni biser“ iz Istre. Drugi dan po Božiću, na blagdan sv. Stjepana, sreo sam čovjeka koji je išao na misu. Pružio sam mu ruku i od srca mu izrekao čestitku na hrvatskom jeziku: *Čestit Božić i blagoslovjena nova godina 2015.* On odgovori: *No reverendo. I suoi auguri in croato non mi sono gradevoli. Siamo in Istria, no in Croazia.* Ja njemu: *Ah, scusi signore. Come vuole, adesso le auguro anche in italiano: buon Natale e Felice anno nuovo!* Nisam se htio s njim zakačiti pa smo otišli u crkvu. Poslije sam razmišljao: Bog zna na kojem su jeziku anđeli nebeski pjevali na betlehemske poljanme „Slava Bogu na visini, a mir ljudima na zemlji miljenicima njegovim?“ Na židovskom, starohebrejskom, grčkom ili arapskom? Možda su svi oni koji su slušali one divne andeoske zborove razumjeli ih na svom materinskom jeziku. Bog je donio mir svim ljudima, i Talijanima i Hrvatima.

Završavam riječima iz božićne poruke našeg biskupa Dražena Kutleše: *Gdje je Bog tu je mir, radost, sreća. I zato želimo da Isus uđe u naše obitelji, da bude s našom djecom, s roditeljima, starcima, svima – da se i ovog Božića rodi među nama i za nas (M.M.)*

Jednost i nerazrješivost braka duboko su upisane u ljudsku narav

 ILIJA JAKOVLJEVIĆ

Uovoj godini kolumna „Pravni savjeti“ više će promišljati sakrament ženidbe s posebnim naglaskom na njezinu ništavnost. S ovom se tematikom svakodnevno susreću pastoralni suradnici, posebno djelatnici crkvenih sudova koji svjedoče sve većem broju zahtjeva (parnika) za proglašenje ništavnosti ženidbe. Kao narod volimo za sebe govoriti da smo tradicionalno vjerničko društvo, što je neupitno, ali i ne možemo ostati „slijepi“ pred činjenicom da je moderan način života narušio onaj tradicionalni čovjekov stav prema bračnoj vjernosti i nerazrješivosti sakramenta ženidbe. Sv. Pavao govori kako su bračni supružnici pozvani na svestanost bračnog života (usp. 1 Kor 7,7). Ženidbeni savez (*matrimoniale foedus*) kojim muška i ženska osoba međusobno uspostavljaju zajednicu cijelog života (*totius vite consortium*) po svojoj je naravi usmjerena dobru ženidbenih supružnika (*bonum conjugum*) te k rađanju i odgajanju potomstva (*bonum prolis*). Krist Gospodin uzdigao je među kršćanima na dostojanstvo sakramenta (usp. kan. 1055§1,2). Biblijski izraz „*foendus*“ (savez) više puta upotrebljava koncilska konstitucija „*Gaudium et spes*“, označava sam čin sklapanja ženidbe, dok zajednica (*consortium*) označava bit ženidbenog odnosa. Biblijski izraz „*foendus*“ dobio je u novom *Zakoniku kanonskog prava* prednost pred juridičkim izrazom „*contractus*“ (ugovor) koji se više koristio u *Zakoniku kanonskog prava iz 1917.*, ali ovaj

izraz nije u potpunosti iščeznuo iz novog zakonodavstva (usp. kan. 1055 § 2).

Ljepota bračnog života

Danas je potrebno ponovno govoriti o ljepoti bračnog života, ali s druge strane ne zatvarati oči pred određenim poteškoćama u kojima se mogu naći ili u kojima se nalaze kršćanski supružnici. Moderno vrijeme pokušava nametnuti jednu „instituciju eksperimenta“, brak „bez vjenčanja“, brak „na probu“. Međutim, taj je eksperiment nagrizao tradicionalni katolički nauk o braku, ali nikako nije obezvrijedio kršćanski nauk o ženidbi te posebno umanjio nauk Crkve o sakramenu ženidbe. Sva ova eksperimentiranja nisu dala željene učinke, dapače, još je veći broj razvedenih i onih koji nisu zasnovali brak. Razlozi opravdavanja braka „na probu“, da se bolje upoznaju, da vide jesu li za zajednički život, rađanje djece..., nisu polučili željene rezultate. Dapače, još se više mlađih obeshrabriло glede zasnivanje braka. Svakako da tome doprinosi cjelokupna društvena situacija, iznad svega ekomska.

„Jednost i nerazrješivost nisu podložni reviziji“

Danas bi govor o braku trebao uvijek polaziti od drevne izreke: *Sancta sancte tractanda sunt* – Ono što je sveto treba svetački i rješavati! Brak je svetim učinio Stvoritelj i dao mu svoju zakonitost (GS, 48a) koja se očituje ponajviše u bitnom svojstvu *jednosti i nerazrješivosti* (kan. 1056), koje nastaje slobodnom privolom stranaka, zakonito očitovanom između pravno sposobnih

osoba (kan. 1057§1). Ženidba katolika, ako je samo jedna stranka katolička, uvijek se ravna ne samo po božanskom već i po kanonskom pravu (1059). *Jednost i nerazrješivost* duboko su upisane u ljudsku narav: „Više nisu dvoje, nego jedno tijelo.“ (usp. Mt 19,6; Post 2,24) Bračna *jednost i nerazrješivost*, kako jednom prigodom reče kard. J. Bozanić, „...ne može biti podložna nikakvoj reviziji, mogućnosti otkaza“. Stoga i govor o ništavnosti ženidbe uvijek mora polaziti od činjenice valjanosti braka. „Ženidba uživa pravnu pogodnost; stoga se u dvojbi ženidba treba smatrati valjanom dok se ne dokaže protivno.“ (kan. 1060) Stoga je u slučajevima gdje je došlo do propasti braka, taj brak za Crkvu valjan i ostaje sve dok se ne dokaže protivno. U slučajevima gdje je pred crkvenim sudovima pokrenut postupak ništavnosti ženidbe, ta ista ženidba uživa pravnu pogodnost. Stoga se treba suzdržavati proizvoljnih ocjena valjanosti nečije ženidbe, posebno od strane pastoralnih suradnika. To što je netko pred crkvenim sudom pokrenuo postupak ništavnosti ženidbe, ne znači da je taj brak odmah i nevaljan, on se sve do konačne presude smatra valjanim. Upravo ovu činjenicu stranke u postupku zaboravljuju te poslije budu razočarani presudom suda. Današnji *Zakonik kanonskog prava* donosi 12 kanonskih zapreka božanskog ili crkvenog prava koje čine osobu nesposobnom za valjano sklapanje ženidbe. O ovim zaprekama nešto ćemo više govoriti u sljedećim brojevima našeg lista „Ladonje“.

VELIKA POBJEDA VJERNE HRVATSKE

 MARIO SOŠIĆ

Izborom nove predsjednice, a osobito odlaskom Ive Josipovića, u Hrvatskoj se dogodila, još mnogima nepoimljiva, velika promjena u političkom, vrijedno-sno-ideološkom i društveno-psihološkom smislu. Za veličinu te velike promjene nisu važni ostvareni izborni postotci, razlika u glasovima između dvaju kandidata ili razlika u opredjeljenju pojedinih hrvatskih regija i hrvatske dijaspore. Ne! Nakon petnaest godina manje-više nehrvatskog smjera hrvatske politike, najvažnija je činjenica da pobjeda gospođe Kolinde Grabar-Kitarović donosi rādikalnu društvenu promjenu tog poganog smjera. Hrvatska se konačno opet vraća sebi i svojima. Kao početkom devedesetih.

Bivši predsjednik ključan akter prikrivene komunističke obnove u Hrvatskoj

Ivo Josipović se pokazao, na političkom smjeru ranijeg predsjednika Mesića, reprezentantom, promicateljem i zaštitnikom onih političkih ideja i «vrijednosti», vješto umotanih u lijepu retoriku i kulturno ponasanje, koje su zapravo u hrvatskom društvu obnovile političke odnose i političku praksu iz starog komunističkog, bezbožnog, isključivog i nedomoljubnog sustava. Dakle, onog propalog nedemokratskog sustava koji se održavao i obnavljao, ne na stvaranju novih društvenih vrijednosti, na gospodarskom napretku, ravnopravnosti i zajedništvu (o demokraciji i da ne zborimo), već na «partijskoj i udbaškoj» kontroli društvenih procesa, na političkom kadroviranju i na borbi protiv pojedinaca i struktura s drugaćijim, protivnim, svjetonazorskim i političkim opredjeljenjem. Posebno se grubo obračunavalo s onima koji su bili povezani u ideji zaštite hrvatskog i katoličkog identiteta i buduće samostalne hrvatske države. Do 11. siječnja hrvatska je (neo)komunistička ljevica, osobito jako usidrena i bogato zbrinuta na Pantovčaku, bila gotovo sigurna da si je trima predsjedničkim i dvama vladinim mandatima (15 godina), te politikom kadrovskog zauzimanja ključnih medijskih, kulturnih, sveučilišnih i pravosudnih institucija, «za vjeće vjekova» osigurala, i to u demokratskoj i europskoj Hrvatskoj, neokomunistič-

ku vladavinu u kojoj njima pripada sve, a nama drugima ništa. Ali, taj se pogani i lukavi politički projekt nije mogao više podnositи jer je većina hrvatskog naroda ipak shvatila kuda nas, i kamo, to vodi. Svjestan, vjeran narod, nije nemoćan i ima snage, u demokraciji, oduprijeti se i promjeniti nenačinu vlasti. Tu želju za promjenom moglo se nazreti već u velikim «prosvjednim» okupljanjima, bilo to na Bleiburgu, na Udbini, u Kninu, Čavoglavama, Vukovaru i na brojnim drugim mjestima. Ili pak u referendumima, prosvjedima branitelja i radništva. Pomoći se za to djelo tražila i u našim molitvama, našim hodočašćima, kod naših svetaca i blaženika. Tu se sakupljala kolektivna energija većine nezadovoljnih, poniženih i obespravljenih Hrvata i tako su stvoreni politički uvjeti da se izborom «naše predsjednice» krene drugim, poštenim, zajedničarskim i domoljubnim putem, u konačno odbacivanje preostalih protuhrvatskih ideja i politika naslonjenih na komunističko nasljeđe, a za bolju, vjernu Hrvatsku.

Neke karakteristike vjerne i pogane Hrvatske

Tijekom izborne kampanje premijer Z. Milanović žestoko je i grubo napao tri temeljne vrijednosne sastavnice hrvatskog društva: *branitelje, Crkvu (katoličku) i HDZ*. To su, po njemu, najveće protivnici uspostavljene (neokomunističke) političke vlasti. On to tako vidi i to je tako. Jer ono što stoji u temeljima te njegove, i njihove, vladavine i ideologije izrazito je protivno, i neprijateljski postavljeno, prema ovim trijema ključnim vrijednosnim sastavnicama hrvatskog društva. A takav duh i praksa njegove vladajuće politike izazivaju kod svih njih, kod svakog na poseban način, posve opravdanu reakciju i obranu. Kad ne bi bilo njihove aktivne reakcije i «pobune», to bi značilo da su one socijalno «mrte» ili pak da su «kupljene». Za razliku od mnogih drugih segmenata hrvatskog društva koji «mudro čekaju» i «korisno šute», ove su se tri sastavnice iskazale kao glavne protivnike vladajuće politike koja ide smjerom socijalne, gospodarske i nacionalne destrukcije Hrvatske. Ove su sastavnice izraz ponižene i siromašnije, ali *vjerne Hrvatske*, dok postoji i ona druga, *u mentalnom sklopu pogana i trenutno vladajuća Hrvatska*,

koja ima lijepa radna mjesta, sigurne i visoke plaće, za malo rada i puno nerada.

Da nabrojimo i nekoliko drugih karakteristika tih dviju suprostavljenih socijalnih i svjetonazorskih blokova. Vjerna(ička) Hrvatska prepoznaje i cijeni svoju žrtvu za slobodu i poštuje svoje branitelje. Ona zna tko je bio vanjski i unutarnji agresor jer je cijela stala u obranu Domovine. Ova druga, pogana Hrvatska, nije bila aktivna u stvaranju i obrani Domovine pa nam nameće govor o tobožnjem građanskom ratu i podjednakoj krivnji. Ne broji i ne prepoznae svoje žrtve, već broji i žaluje gubitke agresora. Agresoru oprašta sve, a naše bi heroje sudovala. Traži popise branitelja, a ne iznosi popise agresora, desertera, izdajica, udabaša i petokolonaša. Vjerna se Hrvatska s tugom i poštovanjem spominje i svojih žrtava na Bleiburgu, onih po stratištima Križnoga puta, onih u Vukovaru, Škabrnji i drugdje. Ona priznaje i srami se za zlodjela ranijih hrvatskih povijesnih režima, od Jasenovca pa nadalje. Pogana Hrvatska ne priznaje hrvatske nevine žrtve, ne istražuje brojna hrvatska stratišta, ne sudi zločincima, brani ubojice političkih Hrvata, a istovremeno uveličava brojeve i iskrivilje istinu o hrvatskim zlodjelima iz onog ili Domovinskog rata.

Vjerna Hrvatska poštuje svoju Crkvu

Vjerna Hrvatska poštuje svoju Crkvu, svoj katolički identitet, vrijednosti braka i obitelji, svoju domovinu. Potiče na život, na demografsku obnovu, na vjersku poduku, i na socijalnu pravednost. *Pogana* Hrvatska odvraća od Crkve, blati instituciju i njene službenike, zagovara bezboštvo, provocira i napada vjernike. Bori se protiv kršćanskog braka, obitelji, a zagovara druge nakaradne spolne, rodne te bračne veze i odnose. Ona je i protiv križeva, protiv vjerouauka u školi, vatikanskih ugovora, za otimanje crkvenog i uvođenje dodatnog nameta/poreza vjernicima. Vjerna se Hrvatska, nadalje, raduje tome da imamo puno djece u rodilištima, školama, na vjerouauku, puno zdrave mladeži na studijima, na teologiju, na redovništvu, u sportu, na policijskim i vojnim akademijama, itd. *Komunističko-boljševičkoj* Hrvatskoj sve je to nazadno, konzervativno, nenormalno. Ona promiče i prakticira okupljanja na *prajdovima*, na raznim *partijima* i festivalima svih vrsta i

duginih boja, na *eventima* prepunim opijatima. Nju ne brine što su, posljedično, takvim naprednjacima prepune (umo)bolnice, zatvori, lječilišta za odvikanje. Tu vjernu Hrvatsku, bez sumnje, politički najpotpunije predstavlja najveća organizirana politička snaga (HDZ), koja se, dokazano, po snazi svojih svjetonazorskih i domoljubnih vrijednosti, uvijek stavljala u službu ostvarivanja sudbinskih ciljeva hrvatskog, vjernog naroda. Tako je bilo i onda kad se trebalo organizirati i naoružati za obranu, kad se trebalo odvojiti od Jugoslavije i polučiti diplomatsko priznanje, kad je trebalo obnoviti napadnuti i porušenu

Hrvatsku, kad je trebalo Hrvatsku otrgnuti iz balkanske regije i približiti je Evropi, itd. Tu zadaću, u funkciji pobjede vjerne Hrvatske nad komunističko-boljševičkom Hrvatskom, ona uspješno izvršava i u trenutnom procesu promjena koje bi trajno trebale odagnati komunističko nasljeđe iz hrvatskog društva i politike i time otvoriti perspektivu svekolikog hrvatskog napretka i zajedništva. Međutim, karakteristike nove predsjednice, čak ni činjenica da je bila ženska kandidatkinja za tu najvišu funkciju, nisu joj pomogle da u Istri poluči pristojniji izborni rezultat. Ali je zato, više nego neukusno i uvredljivo, zazućao

javni poziv predsjednika IDS-a Miletića da u svojoj predsjedničkoj misiji prvo posjeti Istarsku županiju.

Znajući izborne rezultate, zaključno valja reći kako je Istra pokazala na kojoj je većinskoj strani. To je stvarnost, osobito tužna i gorka za nas koji činimo istarsko vjerničko zajedništvo kad se po brojevima vidi kako više od polovice, naše, oko Crkve i svećenika okupljene, «vjerničke Istre», služi komunističko-boljševičkoj i bezbožnoj Istri i Hrvatskoj. Njih naša braća uzvisuju, a nas obeshrabruju i ponizuju! Kakav smo to narod?!

NOVA PREDSJEDNICA REPUBLIKE HRVATSKE Kolinda Grabar Kitarović

Nova predsjednica Republike Hrvatske rođena je 1968. godine na Grobinštini (selo Dražice) kraj Rijeke, od roditelja koji vuku istarsko podrijetlo iz Buzeštine. Obitelj je vodila oveće seosko gospodarstvo, a otac i mjesnu mesnicu. Odrasla je uz brata, oca i majku, u jednoj nekomunističkoj, hrvatskoj i vjerničkoj obitelji. Srednju školu završila je u Rijeci i u Sjedinjenim Američkim Državama, a onda je studirala i diplomirala engleski i španjolski jezik na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Nakon diplomiranja (1993. godine) zapošljava se u Ministarstvu vanjskih poslova i tu napreduje u diplomatskoj karijeri. Deset godina kasnije ulazi u Sabor na listi Hrvatske demokratske zajednice, odakle je 2005. godine imenovana ministricom vanjskih poslova u vladu Ive Sanadera. Tu obavlja velik posao na pripremi Hrvatske za ulazak u Europsku uniju. Ne ulazi kao ministrica u novu vladu (2007.), već 2008. godine biva imenovana hrvatskom veleposlanicom u Washingtonu (SAD). Nakon triju godina veleposlaničkog rada biva 2011. pozvana na rad NATO-ovu središnjicu u Bruxellesu i postaje pomoćnica glavnog tajnika. Na toj funkciji ostaje do jeseni 2014. godine kada postaje službena kandidatka HDZ-a i koaličkih stranaka za hrvatsku predsjednicu. Nova je predsjednica Republike udana i sa suprugom, prof. Jakovom Kitarovićem, ima dvoje djece (Katarinu i Luku). Karakterizira je ozbiljnost u radu, dobra obrazovanost, velik ugled u svijetu, znanje stranih jezika (6). Praktična je vjernica i po tome je prva hrvatska predsjednica katolkinja i osoba bez komunističke prošlosti. (L)

Poštovana gospodo Grabar-Kitarović,

srdaćno Vam čestitam na izboru za predsjednicu Republike Hrvatske.

Naše su zemље vrlo usko i prijateljski povezane kao partneri u Europskoj uniji i NATO-u. Zajednički vjerujemo u značaj europskog procesa ujedinjenja. I sami ste se godinama uporno zalagali za pristupanje Hrvatske Europskoj uniji. Osim toga od zajedničkog nam je interesa da države zapadnog Balkana podržimo u njihovim euroatlantskim integracijama. Radujem se suradnji s Vama ispunjenoj povjerenjem. Za predstojeće zadaće želim Vam sreću i uspjeh.

S poštovanjem,
dr. Angela Merkel,
savezna kancelarka Savezne Republike Njemačke

BLAGDAN SV. STJEPANA PRVOMUČENIKA

PETROVIJA Na blagdan pučkog zaštitnika sv. Stjepana Prvomučenika, u župnoj je crkvi svećano misno slavlje uz koncelebraciju župnika fra Mirka Vukšića predvodio prof. dr. Ilija Čabraja iz Vrhbosanske nadbiskupije. Uime okupljenih mjesni je župnik zahvalio gostu što je s brojnim vjernicima ovog kraja podijelio blagdansko slavlje nadahnutom riječi homilije. „Jedan od prvih sedam đakona Crkve, prvomučenik Stjepan, za svog je života iskazivao brigu za siromašne. Kako živjeti Riječ Božju, posvjedočio je osobnim primjerom suvremenicima zbog čega je mučeničkom smrću, kamenovanjem, izgubio život. Nije ustuknuo pred kušnjama svog vremena stavljajući svega sebe u službu si-

romašnih. Zato neka i u današnjem trenutku sjeme vjere koje su posijali sv. Stjepan i mnogobrojni mučenici ispunjava naše živote. Činio je samo ono što i danas Svevišnji poručuje svima nama. Nemojte posustati, još manje se dati uplašiti ukoliko ste već odlučni slijediti Isusa Krista i prvomučenika sv. Stjepana. Poznati su vam dobro primjeri svjedočenja vjere i mučeništva i na vašim prostorima, poput blaženoga Mirroslava Bulešića. Ni današnje vrijeme nije ništa lakše zbog činjenice da se vjernike i u 21. stoljeću, istina nekim suvremenijim metodama, ‘kamenjuje’ kao neprijatelje. Samo zato što idu u crkvu i imaju više vjere u Boga nego u one čija je dužnost omogućiti im život dostojan čovjeka. Zato nemojmo

ići linijom manjeg otpora, što je puno lakše nego javno svjedočenje vjere. Što je iskušenje veće, to je vjera jača“, rekao je, između ostalog, dr. Ilija Čabraja. Spomenimo da se ova župna zajednica spominje 1210. godine kao Betanija, koju su u prvoj polovici 17. stoljeća naselile brojne izbjeglice iz Dalmacije. Sadašnja župna crkva, izgrađena 1639. godine, posvećena je sv. Stjepanu, od kada se slavi blagdan Prvomučenika. (*Mijat Gavran*)

HRVATSKI ISTARSKI PREPORODITELJI: Eugen Kumičić

DR. SC. MAJA POLIĆ

HAZU Zavod za povijesne i društvene znanosti Rijeka

Prepoznatljive karakteristike stvaraštva preporodnoga razdoblja, proizašlih iz neposredne poveznice književnih i kulturnih nastojanja s političkim ciljevima nacionalne borbe, u Istri dobivaju zamah od 1870. godine, u doba kada hrvatska književnost iz realizma kreće ka moderni. Tijekom intenzivne preporodne borbe za nacionalnim održanjem, hrvatski pisci Istre stvaraju držeći se očekivanja svoje društvene sredine, kao i mogućnosti recepcije u njoj. Oslonac nalaze u literarnim modelima ilirskoga književnog perioda, stvarajući postupno zbog političke razdvojenosti od matice zemlje zaseban književni krug. Među stvarateljima pojavljuje se i Eugen Kumičić koji je ostao trajno zabilježen u hrvatskoj književnoj povijesti.

Eugen Kumičić rođen je 11. siječnja 1850. u Brseču, mjestu istočne, tzv. liburnijske Istre. Bio je jedan od istaknutijih hrvatskih političara i književnika svojega doba. U rodnome mjestu završio je osnovnu pučku školu kod tamošnjeg župnika koji je okupljaо hrvatsku djecu i davao im osnovna znanja. Spremno svladavši ponuđeni program, otišao je na daljnje obrazovanje u tadašnju Rijeku, gdje je pohađao gimnaziju na talijanskome jeziku, dovršivši je 1870. godine. Kako se ondje veoma uspješno uhvatilo u koštac s obvezama, nakon gimnazije odvažio se na nastavak obrazovanja. Tako je odabrao studij medicine u Pragu, no tijekom studija uviđa kako medicina ipak nije njegovo životno opredjeljenje. Stoga 1871. g. odlazi u Beč, odlučivši se za studij povijesti, filozofije i geografije.

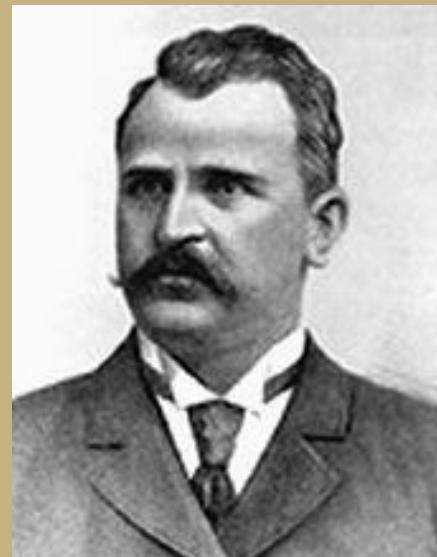
Po njegovu završetku 1873. godine kratko se vrijeme zadržava u Zagrebu te ga 1874. g. nalazimo na dužnosti suplenta u splitskoj i zadarskoj gimnaziji. Kao mladić nemirna duha i željan upoznavanja svijeta, dvije je godine – od 1875. do 1877. – proveo u Parizu, nakon čega je više mjeseci boravio u Veneciji. Burne 1878. zatekao se u Beču, odakle je za vrijeme aneksije Bosne i Hercegovine krenuo kao vojnik u Bosnu. Završivši skitalačku fazu svojega života, odlazi u Zagreb, gdje se zapošljava kao srednjoškolski profesor francuskoga i talijanskog jezika na tamošnjoj višoj realci, i to u periodu od 1879. do 1883. godine. Polako sazrijevajući, otvara još jedno poglavje svojega života. Naime, ondje upija pravaške ideje, započevši druženje s istaknutim osobama, inače zagovornicima te političke opcije. Politikom se intenzivnije započinje baviti 1884. godine, kada postaje zastupnikom Hrvatskoga sabora, a njegov izbor na tu visoku dužnost odvija se u više navrata. Od 1892. do 1895. bio je i zagrebačkim gradskim zastupnikom.

Urednik listova „Hrvatska vila“ i „Hrvatska“

Vezan za svoj kraj, pokušavao je onamo pronijeti pravaške ideje. Tako se u Kraljevcima odvažio – zajedno s drugim pravašima, poput Martina Polića, Matka Laginje i Erazma Barčića – na pokretanje lista pravaškoga predznaka, pod nazivom *Primorac*. Stekavši uređivačko i općenito nakladničko iskustvo, uređivao je potom od 1882. do 1883. list *Hrvatska vila* te od 1887. do 1888. list *Hrvatska*.

Ipak, do prekida njegove neposredne suradnje s istarskim pravašima dolazi nakon njegova konačnoga preseljenja u Zagreb, kada se sve više angažira u političkome životu Banske Hrvatske. Istarski su, pak, pravaši neizbjegivo započeli udruživati svoje snage s istarskim Slovencima, čime su odudarali od ekstremnih stajališta Ante Starčevića kojima se Kumičić priklanjao.

U međuvremenu, pravaška stranka doživljava krizu, što dovodi do njezina konačnoga rascjepa 1895. godine kada se stranka transformirala i u znatnoj mjeri podijelila. Kumičić u novoj političkoj situaciji odabire

uključiti se u novoosnovanu Čistu stranku prava, postavši i njezinim potpredsjednikom.

Hrvatski književni krug u Istri

U okrilju preporodnoga i političkog pokreta postupno se razvija i hrvatski književni krug u Istri, s identičnim književnim karakteristikama kakve su bile prisutne u stvaralaštvu Banske Hrvatske u doba ilirskoga preporoda. Prepoznatljive karakteristike stvaralaštva preporodnoga razdoblja, proizašlih iz neposredne poveznice književnih i kulturnih nastojanja s političkim ciljevima nacionalne borbe, u Istri dobivaju zamah od 1870. godine, u doba kada hrvatska književnost iz realizma kreće ka moderni. Tijekom intenzivne preporodne borbe za nacionalnim održanjem, hrvatski pisci Istre stvaraju držeći se očekivanja svoje društvene sredine, kao i mogućnosti recepcije u njoj. Oslonac nalaze u literarnim modelima ilirskoga književnog perioda, stvarajući postupno zbog političke razdvojenosti od matice zemlje zaseban književni krug. Među stvarateljima pojavljuje se i Eugen Kumičić koji je ostao trajno zabilježen u hrvatskoj književnoj povijesti. Štoviše, smatra se predvodnikom naturalizma. O njemu je hrvatski pjesnik Antun Gustav Matoš kazao: «*To je prvi naš naturalist i socijalni pripovjedač koji se poput Flauberta i Zole služio dokumentarno realističkom metodom.*» Veliku popularnost stekao je povijesnim romanima, a pisao je i drame te romane sa socijalnom temati-

kom. Ipak, hrvatski književni povjesničar i književni kritičar Antun Barac ocjenjuje da Kumičić nije stvorio bazu hrvatskoga socijalnog romana, kao što su to učinili njegovi francuski uzori.

Najpoznatiji Istranin hrvatske književnosti

Kumičićeva pojavnost na domaćoj književnoj sceni započinje 1879. godine kada je u listu *Sloboda* objavio novelu *Slučaj*. U njegovu se stvaralaštvu osjeti snažan utjecaj Augusta Šenoe. U skladu s političkim prilikama rodnoga kraja te hrvatske metropole u kojoj je i politički djelovao, njegov je književni opus obilježen suprotstavljanjem domaćega elementa stranom ili onome odnarođenom. U skladu s tim te prema životnome iskustvu u lokalnoj zajednici i stranome svijetu, odnosno istarsko-liburnijskome podrijetlu, utjecaj francuskoga naturalizma i pravaške orientacije, Kumičićovo književno stvaralaštvo možemo podijeliti u tri cjeline: u zavičajnu, naturalističku i povijesnu.

Kao jednog od najpopularnijih i najčitanijih pisaca hrvatskoga književnog realizma, Kumičića se smatra i najpoznatijim Istraninom hrvatske književnosti. U svojemu se stvaralaštvu služio pseudonimima Jenio Sisolski, Bersečanin i E. K.

Među njegovim djelima nalaze se romani *Olga i Lina* (1881.), *Primorci* (1882.), *Začuđeni svatovi* (1883.), *Gospođa Sabina* (1883.), *Sirota* (1885.), *Teodora* (1889.) i *Kraljica Lepa ili propast kraljeva hrvatske krvi* (1902.), novele: *Slučaj* (1879.), pripovijesti: *Jelkin bosiljak* (1881.), *Neobični ljudi* (1882.), *Ubilo ga vino* (1884.), *Pod puškom* (1886.), *Preko mora* (1889.), *Saveznice* (1889.), *Otrovana srca* (1890.), *Broj 84 i 85* (1890.), *Crn Božić* (1890.), *Tri mučenice* (1890.), *Mladost-ludost* (1891.), *Pobijeljeni grobovi* (1896.), eseji: *O romanu* (1883.), *Ivan Turgenjev* (1883.), *Zablude naše kritike* (1890.), *Petar Zrinski i Fran Krsto Frankopan i njihovi klevetnici* (1899.). Među ostalim, tu su i drame *Sestre* (1890.) i *Poslovi* (1898.), komedija *Obiteljska tajna* (1890.) te povijesni roman *Urota zrinsko-frankopanska* (1893.) i povijesna drama *Petar Zrinski* (1900.).

Važno je spomenuti i njegov angažman u Matici hrvatskoj: bio je njezin povjerenik za Istru, a više je godina bio angažiran kao član Glavnoga odbora njezine središnjice u Zagrebu. Eugen Kumičić preminuo je u Zagrebu 13. svibnja 1904. godine. Iako dje lujući u hrvatskoj središnjici, veza s rodnim krajem nije zamirala. Naprotiv, zbog svojega je djelovanja pri snaženju i čuvanju hrvatskoga nacionalnog duha uvršten među ondašnje najznamenitije Istrane.

ZLATNI PIR U BORUTU

BORUT U župi Sv. Mihovila 21. studenog 2014. bilo je posebno svećano. Đordano i Ana Ku harić (rođ. Kavčić) proslavili su 50. obljetnicu braka. U društvu svoje djece (četiri kćerke i jednog sina), zetova i nevjesta, šestero unučadi, rodbine i prijatelja zahvalili su Bogu na proteklim 50 godina skladnog braka, vjernosti, ispunjenih obećanja koje su si uputili istoga dana 1964. godine, te brojnih blagoslova koje im je udijelio kroz proteklo vrijeme.

Sv. misu predvodio je župnik vlč. Marijan Pamić, a pjesmom uveličao župni zbor. Druženje sa svima nazočnima nastavilo se je u prostorijama stare škole u Borutu, potom, do kasnih večernjih sati u restoranu i sutradan u obiteljskoj kući.

Dragi naši mama i papà, hvala vam na svemu što ste svojim predanim i poštenim radom za nas učinili i svojim primjerom i uzornim bračnim životom nas naučili. Želja nam je zajedno, u zdravlju i ljubavi, proslaviti i vaš dijamantni jubilej.

Zahvalna djeca sa svojim obiteljima.

U SPOMEN

Ć. s. Marija Dagostin

Rođena je 21. ožujka 1915. u Trvižu kraj Pazina. Za vrijeme župnikovanja Leopolda Jurce u Trvižu 1935. godine kad je dobila zvanje, povjerila mu se i on je sve učinio da krene u redovnički život. Došla je u Trst i bila kod redovnica tri mjeseca, zatim ide u San Remo i odatle u Francusku, u Versailles blizu Pariza. Tu se spremila za novicijat i nakon šest je godina dobila zavjete. Njezin je posao bio šivanje, pranje, glaćanje rublja za sve sestre u kući. U slobodno vrijeme posjećivala je hrvatske obitelji. Iz Versaillesa odlazi u Normandiju, u Charburg, a potom ponovno u Versailles. Godine 1963. iz Versaillesa ide u Cannes gdje ostaje do rujna 2004. Vraća se u Versailles u dom sestara Augustine. Umirovljena je dugo godina i doživjela je duboku starost. Oslabljena, preselila se u vječnost 8. studenoga 2014. Pokopana je na groblju u Versaillesu s prisutnim svojim sestrama i rođinom. Neka joj Bog da lako duši i povede je u raj vječni. (Maria Batovac)

ISTARSKI SVETCI NOVOGA VJEKA

✉ STANKO JOSIP ŠKUNCA

Službenica Božja s. Marija Krucifiksa Kozulić (1852. – 1922.)

Ova je Božja službenica Riječanka i utemeljiteljica je Družbe kćeri Srca Isusova koja djeluje i u Istri. Deset je godina živjela u Trstu gdje je dobila poticaj za svoje djelo pa je stavljamo među istarske Božje uglednike. Ugledna obitelj brodovlasnika Kozulić potječe iz Malog Lošinja. Otac Marije Krucifikse, Ivan Kozulić, god. 1850. dolazi u Rijeku i kao ugledan brodovlasnik dobiva naslov plemića. Ivan i žena mu Katarina r. Supranić imali su desetero djece, od kojih je samo petero doživjelo odraslu dob, među kojima i mala Marija koju su od dragosti zvali Mima. Rođena je 1852. i od malena je veoma kršćanski odgajana od vrlo religioznih roditelja. Mala Mima bila je bistra uma i veoma nadarena djevojčica. Osnovnu je školu završila kod sestara benediktinki, a pohađala je i glazbenu školu. Obitelj je ekonomski dobro stajala sve dok njihov novi brod jedrenjak «Civiltà» nije 1879. doživio brodolom na Atlantiku, a, nažalost, nije bio osiguran. Osiromašena obitelj «trbuhom za kruhom» dolazi u Trst gdje odrasli članovi tijekom 10 godina obavljaju skromne poslove. Mima radi kao kućna pomoćnica, a potom se zapošljava kao krojačica crkvenog ruha i ujedno se zauzima za siromašne. U Gorici je ipak završila školu za odgojiteljicu u dječjem vrtiću. U Trstu se uključila u organiziranu karitativnu djelatnost u Pobožnoj udruzi za odgoj siromašnih i napuštenih djevojčica pod vodstvom kapucina o. Arcangela da Camerina. Godine 1888. obitelj se vraća u

Rijeku, gdje Marija osniva Pobožnu udružgu kćeri Presvetog Srca Isusova, podružnicu one u Trstu. Oko 25 djevojaka okuplja se kod benediktinki koje intezivno rade na odgoju siromašnih i zapuštenih djevojčica. Duhovno ih vodi o. Felice Pozzi, isusovac iz Kraljevice, premda se senjski biskup zalagao da ih vodi dijecezanski svećenik i da prekinu vezu s Trstom. To je Mariju posebno mučilo jer su karizma i poticaj za to djelo dolazili od oca Camerina.

Družba sestara Presvetog Srca Isusova

Udruga je razvila jaču djelatnost od 1895. kad su članice uz velikodušnu pomoć gospode Marije Uroda kupile veliku zgradu u Via Pomerio u Rijeci gdje su otvorile pučku školu, vrtić i radionicu za šivanje za 300 najpotrebnijih djevojčica. Budući da je gđica Marija Kozulić god. 1896. nekoliko mjeseci boravila u Veneciji da bolje upozna sličnu djelatnost u jednoj tamošnjoj zajednici, u njoj je sazrela misao da bi ova udruga trebala prerasti u pravu redovničku zajednicu. Odluče uzeti, ispočetka jednostavniju, redovničku uniformu. Pater Camerino doradi im konstitucije koje 6. srpnja 1899. odobri senjski biskup Antun Maurović. To je stvaran rođendan Družbe sestara Presvetog Srca Isusova. Prve sestre primile su pravo redovničko ruko, ušle u novicijat, a potom i položile zavjete na ruke kapucinskog provincijala o. Bernardina Skrivanića. S. Marija svom imenu pridoda «od Raspetog», što je proročanski označavalo njezin životni put u različitim kušnjama i trpljenjima. Jedno od većih došlo je zbog podjele družbe na talijansku i hrvatsku granu. Nesporazumi su počeli po dolasku talijanskih vlasti u Rijeku nakon Prvog svjetskog rata jer su u Družbi bile

sestre obiju nacionalnosti. Vjerovatno je i ta činjenica skratila život s. Marije Krucifikse koja umire 29. rujna 1922. Na službi ju je zamijenila njezina rođena sestra Tezera Kozulić koja je umrla 1933. Družba je već od 1914. imala prvu filijalu u Risiku na Krku, gdje su se nakon Prvog svjetskog rata grupirale hrvatske sestre. Ove su potom prešle u Vrbnik da bi 1927. došle u Crikvenicu. Hrvatske i talijanske sestre odsad žive odvojeno i stvaraju se dvije grane iste družbe. Sestre u Crikvenici započinju novi život brigom župnika Antuna Rigonija. Tu otvaraju sirotište, dječji vrtić i novu kapelu Srca Isusova. Zauzimanjem književnika Vladimira Nazora dolaze u Zagreb i tako počinje njihovo širenje.

Nakon Drugog svjetskog rata, godine 1947., talijanske sestre iz Rijeke sele u Italiju, a u njihovu kuću dolaze hrvatske. Nove političke prilike u Jugoslaviji dovode ih na župe i u hrvatske misije po Europi gdje rade u župnom pastoralu. Kako je Družba jačala, godine 1975. sestre grade svoj veći centar na Drenovi u Rijeci. Činjenica da se djelo Marije Krucifikse u teškim prilikama održalo i proširilo najbolji je znak da je ono Božja karizma za naše vrijeme i naše prilike. Njezina žarka pobožnost prema Presvetom Srcu Isusovu, posvemaštvo predanje u volju Božju, poniznost, njezina zauzetost za one najugroženije s kojima se sam Isus identificira, dovoljno govore kako dolikuje da se njezina osoba istakne i stavi kao uzor kršćanskog života, štoviše da bude čašćena na oltaru. Zato je ne tako davno pokrenut proces za njezino proglašenje blaženom.

Literatura: Ancila Jendričko i Dobroslava Mlakić, Život i djelo Marije Kozulić, Rijeka 1992.

VLČ. IVAN JLOVAC

Utorak 30. prosinca 2014. godine, osnažen sakramentima, u 93. godini života, blago je u Gospodinu preminuo umirovljeni svećenik Porečke i Pulske biskupije vlč. Ivan Jelovac. Vlč. Jelovac rođen je u mjestu Jelovci nedaleko Kringa 13. siječnja 1922. godine od oca Ivana i majke Judite rođene Milohanović. Osnovnu je školu pohađao u Krngi, prvu godinu gimnazije u Pazinu, a ostalih sedam u Sjemeništu u Kopru. Bogosloviju je završio u Gorici te je jednu godinu bio prefekt u Kopru. Vojni rok služio je u Srbiji, u Titovu Užicu i Nišu, sveukupno 13 mjeseci, od čega je zbog svog poziva 8 mjeseci proveo u zatvoru. Po završetku bogoslovije mladu misu služio je u rodnoj Krngi 24. travnja 1947. godine. Odmah zatim imenovan je kapelanom u Buzetu, u Črnici, a godinu kasnije povjerene su mu župe Cerovlj i Borut i povremeno *excurrendo* opslužuje i župe Pazinski Novaki i Zarečje. Godine 1957. biva imenovan duhovnikom u Pazinskom sjemeništu i Visokoj teološkoj školi u Pazinu, i tu službu obavlja do 1964. godine. Tada preuzima župe Funtana i Fuškulina, a godinu kasnije župu Juršići. Godine 1969. imenovan je duhovnikom na Visokoj teološkoj školi u Rijeci. Godine 1971. vraća se u matičnu biskupiju te preuzima dvije susjedne župe zapadne istarske obale, Vrsar i Funtanu. U kolovozu 1998. razriješen je službe župnika u Funtani, a u kolovozu 2002. župničke službe u Vrsaru. Nakon 31 godine župničke službe i sveukupno 55 godina predanog pastoralnog rada biva umirovljen. Još je nekoliko godina nakon umirovljenja nastavio živjeti u Vrsaru pomažući, sukladno svojim mogućnostima, u župnom pastoralu. Osim hrvatskog jezika govorio je talijanski, slovenski, njemački i francuski jezik. Nakon duže bolesti vlč. Jelovac preminuo je 30. prosinca 2014. godine u Svećeničkom domu „Betania“ u Puli, gdje je živio posljednjih 5 godina života. Sprovodna misa bila je u srijedu 31. prosinca 2014. godine u 15 sati u župnoj crkvi u Krngi te nakon mise ukop na mjesnom groblju. Neka mu Gospodin bude vječna nagrada! (G. K.)

Zahvale

Dragi vlč. Ivane,

Na Vašem odlasku s ovoga svijeta Gospodinu, kojega ste ljubili i kojemu ste posvetili sav svoj život, u ime župnika Ivana Butkovića i župljana Funtane želim Vam izreći nekoliko riječi zahvale:

Bili ste župnik u Funtani u dva navrata, od 1964. do 1965. i opet od 1971.

do 1998. znači ukupno 28 godina. U tim veoma teškim vremenima ponosno ste i dostojanstveno svjedočio, poučavao, dijelio Svetu sakramente, pomagao ljudima na sve moguće načine, obnavljao našu crkvu i duhovno i materijalno. Skupljali ste milodare kako za funtanjsku tako i vrsarsku crkvu. Učinili ste velebna djela u materijalnoj i duhovnoj obnovi Crkve i sakralnih objekata u Funtani i Vrsaru.

Živjeli ste skromno i pobožno. Koliko puta sam Vas našao na koljenima, zadubljenog u molitvi? Koliko puta na spomen Majke Božje međugorske zažarile su Vam se oči? Koliko puta bi Vas nedjeljom nakon sv. Mise pozvao da dođete k nama na ručak, a vi biste zadrijemali u autu od umora čekajući sljedeću sv. Misu. Rekli biste: Ni sam htio smetati!! Skromnost Vam je bila uvijek vrlina.

Hvala Vam na svemu!

Hvala Vam na odgoju generacija koje i danas pune našu Župnu crkvu.

Hvala Vam što ste podučavali našu djecu.

Hvala Vam što ste obnovili našu župnu zajednicu i našu župnu crkvu.

Hvala Vam što ste obnovili i ustrojili naš župni pjevački zbor.

Pod Vašim župnikovanjem instalirali smo crkvene barokne orgulje, koje smo nadobili iz Njemačke. Bili ste intelektualac, nenametljiv, poniran i uz to dostojanstven, na čijem bi se dostojanstvu mnogi trebali i danas učiti. Na kraju, dragi naš don Ivane, tužni smo primili vijest o Vašoj smrti, ali znamo da sada gledate lice Onoga kojemu ste cijeli svoj život služili. Molite za svoju Funtanu. U ime župnika i vjernika Funtane oprštamo se od Vas riječima: Dragi naš don Ivane, doviđenja u nebu. Neka Vam je laka ova hrvatska, istarska zemlja. Počivao u miru! (Tomislav Čoga)

Dobra djela koja nadživljuju

Vlč. Ivan Jelovac, kao župnik Vrsara i Funtane, kroz 30-ak godina otvarao je svakog ljeta vrata župnih kuća u tim mjestima, obiteljima s brojnom djecom koje si nisu mogle priuštiti ljetovanje na moru. Tako je nekoliko stotina obitelji za njegovog župnikovanja ljetovalo gotovo besplatno, tj. uz minimalnu naknadu. Obitelji su dolazile iz unutrašnjosti Hrvatske, Zagreba, ali i iz unutrašnjosti Istre. Među njima su se stvarala dugotrajna prijateljstva. Mnoga su ova djeca postala poznati liječnici, profesori, pravnici, umjetnici, novinari, svećenici, vjeroučitelji, socijalni radnici, te roditelji koji svojoj djeci pričaju o prekrasnom ljetovanju u Istri i svećeniku koji im je to omogućio. Isus je govorio "Pustite malene

k meni". Vlč. Jelovac je preko 1000 djece pustio u prazne i tada derutne župne kuće. Nama nije trebao luksuz. Bio nam je važan samo krov nad glavom i more. Uz to smo čim smo došli prionuli ređenju kuće, ličenju, košnji trave i uređenju okoliša. Čistili smo i crkvu, kitili je, djeca su ministirala. Svojim sviranjem i pjesmom uveličavali smo misna slavlja. Domaći ljudi su malo dolazili u crkvu zbog turizma i komunizma. Bili smo primjer župljanim koji su nas rado prihvaćali. Najradosniji smo bili kad bi nas posjetili biskupi, najprije biskup Bogetic, a poslije biskup Božidar.

Kroz našeg dobrotvora, vlč. Jelovca, osjetili smo da Crkva voli. Ne samo da govoriti da roditelji trebaju imati više djece, nego im i pomaže. Bilo bi lijepo kad bi bilo više otvorenih župnih stanova za one koji su se odlučili za život. Vlč. Jelovac bio je jednostavan čovjek velikog srca. On je bio i vizionar. Još u vrijeme komunizma, dok se nije smjelo ni govoriti o kardinalu Stepincu dao je napraviti njegovu oltarnu sliku. Napravio ju je čovjek koji je skupa s nama ljetovao u župnom stanu u Funtani. Vlč. Jelovac bio je i povjesničar svoga kraja i o toj nam je povijesti rado govorio. U ime brojnih obitelji zahvaljujemo mu se na svemu i molimo Gospodina da ga nagradi sa njegova dobra djela i za njegovu ljubav prema malenima. (Dr. Blaženka Jelinčić)

23. BOŽIĆNI KONCERT

ŽMINJ Na blagdan sv. Stjepana, u petak 26. prosinca 2014., u žminjskoj župnoj crkvi sv. Mihovila održan je 23. božićni koncert. Osim domaćina, Župnog zbora sv. Mihovila, nastupili su veliki i mali dječji zbor iz mjesne Osnovne škole Vladimira Gortana te gošća orguljašica Kristina Puh Leko.

Program je otvorila orguljašica Puh Leko izvedbom skladbe „Fanfare“ Nicolasa Lemmensa, a potom se, uz njezinu orguljsku pratnju, Župni zbor predstavio veličanstvenom pjesmom „Adeste fideles“, pod ravnateljem dirigentice Aleksandre Orbanić. Nakon uvodnih pozdrava župnika v.l. Jordana Rovisa, u drugom dijelu Župni je zbor izveo „S neba se čuje“, „Djevice, oj kruno slave“ te „Spavaj, sinko“ u kojoj su svoje glasovne sposobnosti iskazale solistice Antonela Zaharija, Ana Mej Jurkota i Rahela Zaharija. U dirigiranju se okušala i mlada nada žminjskoga zbora, Tina Galant. Treći blok izvedbi odvijao se na pjevalištu uz orgulje: orguljašica Puh Leko izvela je „Allain Gott in der Höh sei Ehr“ i „Jesus bleibt meine Freude“ J. S. Bacha, a za Vivaldievu „Domine Deus“ orguljama se kao solistica pridružila Tina Galant. Zatim su nastupili veliki i mali zbor Osnovne škole „Vladimira Gortana“ pod vodstvom i uz instrumentalnu pratnju Andželeta Damjanić. U pjesmi „The little drummer“ osim voditeljice Damjanić zbor je na

bongosima pratila Lenny Damjanić. Svojevrsni vrhunac koncerta u interpretativnom smislu bio je nastup Kristine Puh Leko, Tine Galant i Milana Galanta koji su vrlo sugestivno izveli pučki božićni napjev iz Dalmacije „Kad se Bog čovik učini“. U posljednjem bloku pjesama ispred prezbiterija vratio se Župni zbor, u pjesmi „Tiha noć“ solističku dionicu izvela je Snježana Kmet, a uslijedile su Duganova „Oj pastiri“ i „Nebesa slave“ L. Van Beethovena.

Nakon završnih riječi župnika Rovisa, koncert je zaključen pjesmom „U se vrijeme godišta“ koju su zajedno sa zborom pjevali i svi okupljeni. Tom je prigodom bio postavljen i stand gdje su se mogli kupiti ukrasi i drugi prigodni predmeti, a prodaja je bila humanitarnog karaktera te je prihod bio namijenjen za pomoć djeci koja boluju od malignih bolesti. No, mnogi su osim oko standa s ukrasima, zastali i pred veličanstvenim jaslicama koje su već tradicionalno i ove godine izradili žminjski vatrogasci, a koje svojom veličanstvenošću i pažnjom oko najmanjih detalja svakako oduševljavaju, kako domaće, tako i putnike namjernike koji u ovo blagdansko vrijeme posjete žminjsku župnu crkvu. (G. K.)

NOVA IZDANJA U KNJIŽARAMA „JOSIP TURČINOVIC“ d.o.o. Pazin

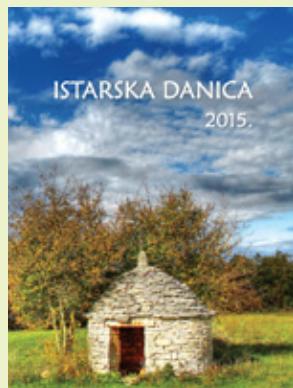
Girolamo Corner - ISTARSKI OPUS

Autor Marija Ivetić i suradnica Maja Zidarić: **Girolamo Corner - ISTARSKI OPUS**, u izdanju Muzeja grada Pazina i nakladnika Josip Turčinović d.o.o. Pazin, PAZIN, 2014.

Girolamo Corner, čiji opus, izuzev jednog portreta, čine oltarne pale, štafelajne i zidne slike realizirane za brojne crkve Istre, nezaobilazan je autor sakralnog slikarstva otocentra ovoga prostora. U vremenu djelovanja afirmiran slikar, što dokazuje broj radova, u recentnim pregledima slikarstva toga razdoblja tek ovlaš spominjani autor ... Cornerovo slikarsko sakralno stvaralaštvo moramo procjenjivati i s aspekta općih prilika ambijenta i okvira vremena kojemu je pripadao. Respektabilnim brojem radova, među kojima njih nekoliko odlikuje i obrtnička vršnost, postao je dijelom kulturne i umjetničke povijesti istarskog prostora. (Iz uvida, Marija Ivetić)

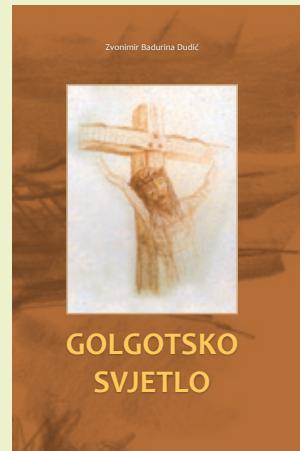

ISTARSKA DANICA

Zvonimir Badurina Dudić

GOLGOTSKO SVJETLO

Blagdanski domjenak za korisnike Caritasa

POREĆ Caritas je „mjesto“ u župi gdje se primljenu Božju ljubav daruje onima koji se susreću sa životnim teškoćama svakidašnjice. Mnogi ne oskudjevaju samo u materijalnim dobroima već su zakinuti za obiteljsku podršku, osamljeni su i osjećaju se na rubu društva. Na blagdan prvomučenika svetog Stjepana, u petak 26. prosinca 2014., volonteri Caritasa Župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Poreču organizirali su blagdanski domjenak za korisnike Caritasa koji žive sami i koji nemaju svoje bližnje uz sebe. Pozivu se odazvalo 10 korisnika koji su sa župnikom Rikardom Lekajem, kapelanom Hectorom Bernardezom i s još desetak volontera zajednički blagovali u župnoj dvorani. Župnik Rikardo je, nakon blagoslova hrane, čestitajući svima Božić, korisnicima zaželio da se ne obeshrabre i da gledajući na Isusov život, vjeruju kako je sve moguće. Radost druženja upotpunjena je božićnim pjesmama. Pjevale su članice crkvenog zbora „Milost“, a pjesmi su se pridružili i svi prisutni. Korisnici su zaključili da su im više od poslužene hrane značili zajedništvo i radost koje su volonteri s njima podijelili i uljepšali im blagdanske dane. (Lj. B.)

Žive jaslice u Sv. Lovreču (foto: Francesca Delbianco)

fotocentar
DIGITAL FOTO - VIDEO STUDIO
PAZIN

Radio Istra

Učka 96,9 - Pula 98,0 - Rovinj 88,0 - Buje 97,9
Umag 107,3 - Rabac 92,1 - Poreč 98,5

KAP ZA DOBAR DAN

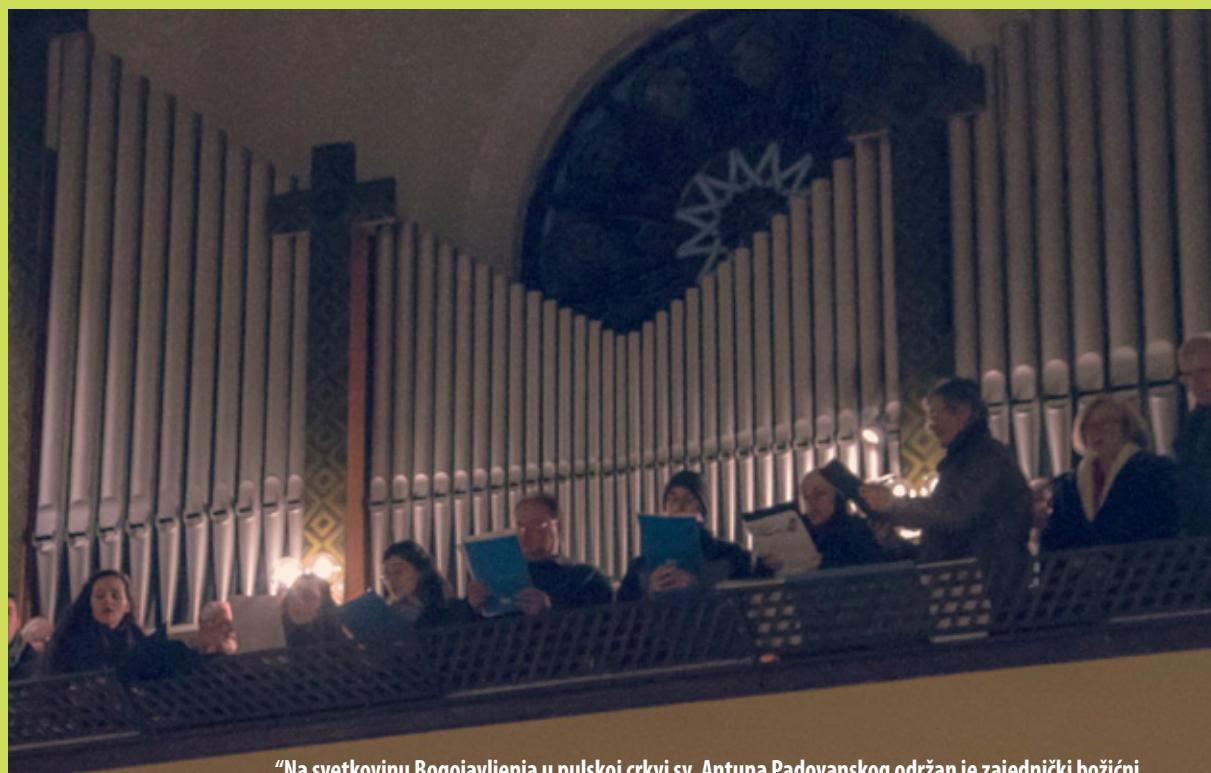
- duhovna misao za bolji početak dana
- od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE

- središnja vjerska emisija
- petkom u 17:04

SUSRET S IZVOROM

- komentar nedjeljnog Evangelija
- nedjeljom u 8:30

"Na svetkovinu Bogojavljenja u pulskoj crkvi sv. Antuna Padovanskog održan je zajednički božićni koncert vokalne skupine Katedrala Pula i župnog Zbora sv. Antuna Padovanskog Pula. Pjevači su svoje glazbeno umijeće predstavili kroz božićne pjesme hrvatske i svjetske crkvene baštine pod vodstvom voditeljica Elene Roce i Marije Hauser. (G.G.B.)"